Эртага Владимир Ильич Ленин туғилган кунга 93 йил тўлади

ЛЕНИН—БАШАРИЯТ ҚУЁШИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

45-йил чиқиши
№ 95 (12.448)

Якшанба, 21 апрель 1963 йил

Баҳоси 2 тийин.

Ўзбекистон халқ рассоми. В. КАЙДАЛОВ чизган расм.

ДАВРИМИЗНИНГ ЗАФАР БАЙРОҒИ

Улуғ Октябрь илҳомчиси ва ташкилотчиси, шонли Коммунистик партиянинг ҳамда жаҳонда биринчи Совет давлатининг гениал асосчиси Владимир Ильич Ленин туғилган кунга тўқсон уч йил тўлди. 22 апрель—қуёшли баҳор айёми бизнинг буюк Ватанимизда, қудратли социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бепоён бағрида, жаҳоннинг минглаб ва миллионлаб дўстларимиз яшаб турган ҳамма бурчакларида зўр шод-ҳуррамлик билан байрам қилинади. Ғоят улкан назарий ва революцион фаолиятини, порлоқ ақл-заковатини, меҳр тўла оташин қалбини инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун буюк курашга бағишлаган энг нуроний сиймо—Владимир Ильич Ленининг азиз номи шу куни миннатдор инсоният-нинг лафзидан тушмайди, Ленин хотираси унинг фикру ёдини бутунлай чулғаб, қалби Ленин меҳри билан лиммо-лим тўлади. Ленин енг халқ оммасининг, миллионлаб меҳнат аҳлининг ҳаётини, эзгу орзу-умидларини, энг ширин хаёлларини ҳаммадан кўпроқ билган, кўрган ва сезган улуғ инсондир. Унинг буюк фаолияти, революцион идеялари халқларнинг тақдирига, уларнинг озодлик ва бахт-саодат йўлидаги курашига жуда зўр таъсир этиб келди ва таъсир этмоқда. Ленининг абадий барҳаёт номи жаҳон бўйлаб капитализмнинг инқирози ва коммунизмнинг тантанаси даврининг зафар байроғи бўлиб порламоқда.

Ленин инсониятнинг энг заковатли фарзандлари асрлар давомида орзугина қила олган коммунизм тўғрисидаги Маркс билан Энгельс яратган назарияни кўп даражада ривожлантирди, илмий коммунизм байроғини халқаро оппортунизмнинг барча кирдикорларидан омон ва пок сақлаб қолди, уни янада баланд кўтарди. Ленин ўз асарларида ижтимоий тараққиёт жараёни майдонга ташлаган барча ҳаётий масалаларга жавоб берди.

Ленининг буюк кашфиётлари марксизм-ленинизм хазинасининг бебаҳо мулки бўлиб қолди, халқаро коммунистик, ишчилар ва миллий озодлик ҳаракатини тинчлик тараққиёт ва социализм учун курашнинг равшан перспективаси билан қуроллантирди. XX асрда содир бўлган энг улкан жаҳоншумул-тарихий воқеалар — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси ва мамлакатимизда социализмнинг узил-кесил тантанаси, жаҳон социализм системасининг вужудга келиши, шармандали колониализм системасининг емирилиши ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг янгидан янги зафарлари Ленининг мўътабар номи билан боғлангандир.

Бу йил совет чишилари Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг 93 йиллигини КПСС XXII съездининг тарихий қарорлари, партиянинг янги Программаси. Марказий Комитет ноябрь Пленумининг қарорлари туфайли бутун мамлакатда сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят юксалган бир шароитда байрам қиладилар. Партиянинг ленинча ҳаётбахш ва илҳомкор руҳ билан суғорилган бу ҳужжатлари келажакка ленинча сезгирлик билан қарашнинг, халққа олға қараб ҳаракат қилишнинг илмий жиҳатдан асосланган йўлларини ленинча донолик билан очиб беришнинг порлоқ намунасидир. Партия коммунизм сари мамлакатимиз тараққиётининг янги, юксак босқичини белгилаб берган бу тарихий ҳужжатларни ўз ҳаётидан шахсга сиғиниш даврининг қуйқаларини қатъият билан улоқтириб ташлаганлиги, ленинча яшаш ва кураш принципларини тўла тиклаганлиги туфайли ишлаб чиқа олди ва қабул қилди.

Совет кишилари севикли йўлбошчимиз ва доно мураббиймиз туғилган кунни байрам қилар эканлар, партия, давлат ва мамлакат ҳаётида ленинча принциплар тўла тантана қилаётганини, ленинча руҳ ҳаётимизнинг ҳамма томонларига чуқур сингиб бораётганини ҳис қилиб турганликлари билан бахтиёрдирлар. Партия Марказий Комитети халқнинг хоҳиш-иродаси ва ҳаётий манфаатларини тўла ифода этгани ҳамда раҳбарликнинг ленинча принципларига ва партия ҳаётининг ленинча нормаларига қатъий риоя қилгани ҳолда ўз Пленумларида коммунистик қурилишнинг туб масалаларини мунтазам равишда муҳокама қилмоқда. Марказий Комитетнинг сўнгги йилларда бўлиб ўтган Пленумлари мамлакат экономикасини тез суръатлар билан ривожлантириш билан боғлиқ бир қанча ғоят муҳим проблемаларни ишлаб чиқди.

Коммунизм иқтисодий жиҳатдан асослаб берилганидагина биз уни қадрлаймиз, деган эди Владимир Ильич. Жонажон партиямиз фаолияти Ленининг ушбу доно кўрсатмаси муваффақият билан рўёбга чиқаётганлигидан далолат бериб турибди. Мамлакатимизда коммунизм қуриш Программасининг таркибий қисми бўлган еттн йилликнинг тўрт йилида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш контроль рақамларда кўрсатилган 39 процент ўрнига 45 процентни ташкил қилди. Социалистик қишлоқ хўжалигимиз ўз тараққиётида янгидан янги марраларни эгалламоқда.

Шонли Октябрь қуёши остида туғилган, совет халқларининг буюк қардошлик оиласида Коммунистик партиянинг доно ленинча миллий сиёсати туфайли гуллаб-яшнаган Ўзбекистон коммунистик мўл-кўлчилик дастурхонига муносиб ҳисса қўшмоқда. Еттн йилликнинг дастлабки тўрт йили мобайнида саноат ишлаб чиқариш ҳажми контроль рақамлардаги 38,5 процент ўрнига 42,9 процент кўпайди. Республикамиз пахтакорлари бу йил она-Ватанга 3 миллион 566 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун курашмоқдалар.

Коммунистик партия ўз асосчиси ва мураббийси Ленининг ўлмас ғоялрини тўла-тўкис рўёбга чиқаришнинг ажойиб намуналарини кўрсатмоқда. Халқ хўжалигига раҳбарликнинг ленинча ишлаб чиқариш принципи асосида қайта қурилганлиги, партия-давлат контролининг ленинча мунтазам системаси амалга оширилганлиги партия ва мамлакат ҳаётига ғоят самарали таъсир ўтказмоқда, меҳнаткашлар оммасининг тарихий ижодкорлик ролини бениҳоя юксалтирмоқда. Партия бунда халқ тарихни яратувчидир, коммунизм халқ қўли билан, унинг куч-ғайрати, ақл-идроки билан қурилади, деган ленинча кўрсатмаларга амал қилмоқда.

Улмас Ленин номи жонажон партиямиз ва қаҳрамон халқимизнинг коммунизм сари буюк юришида йўлчи юлдуз ва зафар байроғидир. «Партия, халқ, Ленин бир-биридан ажралмасдир, — деди Никита Сергеевич Хрушчев, — Ленин иши партия ва халқ ишидир». Ажойиб шоир Владимир Маяковский бу ҳақда жуда яхши айтган эди:

Партия ва Ленин
қондош-эгизак —
Она-тарих учун
қайбири қиммат?
Ленинни англаймиз
партия десак,
Ленин деганимиз
партия демак.

Мақсуд ШАЙХЗОДА

ҲАЙКАЛЛАР

Агарда достонга ўхшаса Тошкент,
Унга сарлавҳадир метин монумент.
Владимир Ленинга қўйилган ҳайкал...
Мен унинг ёнидан ўтганда ҳар гал —
Бошимдан оламан бўркимни бир дам,
Ва унга ҳурматан қиламан таъзим.
Майдонда юксалар энг инсон одам
Унга маҳлиёдур кўнглим ва кўзим.
Улуғлик десангиз, у — беқиёсдир.
Қамтарлик десангиз, Ильичга хосдир.
Маъдан байтлар ила ёзилган сиймо,
Замонни бошқарар, ўзи раҳнамо.
Менга шу мавридда туйиладики,
Ҳайкалга қўлимни тегизсам агар,
Мармардан совуқлик эмас-у, балки —
Ота ҳарорати қалбимга чўкар.
Чунки, бу металлар, мармарлар, албат —
Ленининг номидан олган ҳарорат...
Шаҳарлар, қишлоқлар, йўлларга бари
Ленин ҳайкаллари бахш этар зийнат.
Шу важдан Ленинча юртнинг ишлари,
Ленинча ҳаёту Ленинча меҳнат...
Лекин бор Ленинга бўлак ҳайкаллар
На маъдан, на тошдан ва на мармардан.
Булар — юракларда ёнган машъаллар,
Севгидан ёқилган улар дафъатан.
Ҳисдан, ҳотирадан, миннатдорликдан,
Зеҳндан, идрокдан, вафокорликдан,
Эркдан нафас олиб яшар ҳайкаллар,
Наслдан-наслга кўчар ҳайкаллар.

1963, 20 апрель.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Н. С. Хрушчев ва Л. И. Брежнев ўртоқлар Польшанинг тарихий қарорлари, партиянинг янги Программаси. Марказий Комитет ноябрь Пленумининг қарорлари туфайли бутун мамлакатда сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят юксалган бир шароитда байрам қиладилар. Партиянинг ленинча ҳаётбахш ва илҳомкор руҳ билан суғорилган бу ҳужжатлари келажакка ленинча сезгирлик билан қарашнинг, халққа олға қараб ҳаракат қилишнинг илмий жиҳатдан асосланган йўлларини ленинча донолик билан очиб беришнинг порлоқ намунасидир. Партия коммунизм сари мамлакатимиз тараққиётининг янги, юксак босқичини белгилаб берган бу тарихий ҳужжатларни ўз ҳаётидан шахсга сиғиниш даврининг қуйқаларини қатъият билан улоқтириб ташлаганлиги, ленинча яшаш ва кураш принципларини тўла тиклаганлиги туфайли ишлаб чиқа олди ва қабул қилди.

Совет кишилари севикли йўлбошчимиз ва доно мураббиймиз туғилган кунни байрам қилар эканлар, партия, давлат ва мамлакат ҳаётида ленинча принциплар тўла тантана қилаётганини, ленинча руҳ ҳаётимизнинг ҳамма томонларига чуқур сингиб бораётганини ҳис қилиб турганликлари билан бахтиёрдирлар. Партия Марказий Комитети халқнинг хоҳиш-иродаси ва ҳаётий манфаатларини тўла ифода этгани ҳамда раҳбарликнинг ленинча принципларига ва партия ҳаётининг ленинча нормаларига қатъий риоя қилгани ҳолда ўз Пленумларида коммунистик қурилишнинг туб масалаларини мунтазам равишда муҳокама қилмоқда. Марказий Комитетнинг сўнгги йилларда бўлиб ўтган Пленумлари мамлакат экономикасини тез суръатлар билан ривожлантириш билан боғлиқ бир қанча ғоят муҳим проблемаларни ишлаб чиқди.

Коммунизм иқтисодий жиҳатдан асослаб берилганидагина биз уни қадрлаймиз, деган эди Владимир Ильич. Жонажон партиямиз фаолияти Ленининг ушбу доно кўрсатмаси муваффақият билан рўёбга чиқаётганлигидан далолат бериб турибди. Мамлакатимизда коммунизм қуриш Программасининг таркибий қисми бўлган еттн йилликнинг тўрт йилида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш контроль рақамларда кўрсатилган 39 процент ўрнига 45 процентни ташкил қилди. Социалистик қишлоқ хўжалигимиз ўз тараққиётида янгидан янги марраларни эгалламоқда.

Шонли Октябрь қуёши остида туғилган, совет халқларининг буюк қардошлик оиласида Коммунистик партиянинг доно ленинча миллий сиёсати туфайли гуллаб-яшнаган Ўзбекистон коммунистик мўл-кўлчилик дастурхонига муносиб ҳисса қўшмоқда. Еттн йилликнинг дастлабки тўрт йили мобайнида саноат ишлаб чиқариш ҳажми контроль рақамлардаги 38,5 процент ўрнига 42,9 процент кўпайди. Республикамиз пахтакорлари бу йил она-Ватанга 3 миллион 566 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун курашмоқдалар.

Коммунистик партия ўз асосчиси ва мураббийси Ленининг ўлмас ғоялрини тўла-тўкис рўёбга чиқаришнинг ажойиб намуналарини кўрсатмоқда. Халқ хўжалигига раҳбарликнинг ленинча ишлаб чиқариш принципи асосида қайта қурилганлиги, партия-давлат контролининг ленинча мунтазам системаси амалга оширилганлиги партия ва мамлакат ҳаётига ғоят самарали таъсир ўтказмоқда, меҳнаткашлар оммасининг тарихий ижодкорлик ролини бениҳоя юксалтирмоқда. Партия бунда халқ тарихни яратувчидир, коммунизм халқ қўли билан, унинг куч-ғайрати, ақл-идроки билан қурилади, деган ленинча кўрсатмаларга амал қилмоқда.

Улмас Ленин номи жонажон партиямиз ва қаҳрамон халқимизнинг коммунизм сари буюк юришида йўлчи юлдуз ва зафар байроғидир. «Партия, халқ, Ленин бир-биридан ажралмасдир, — деди Никита Сергеевич Хрушчев, — Ленин иши партия ва халқ ишидир». Ажойиб шоир Владимир Маяковский бу ҳақда жуда яхши айтган эди:

Партия ва Ленин
қондош-эгизак —
Она-тарих учун
қайбири қиммат?
Ленинни англаймиз
партия десак,
Ленин деганимиз
партия демак.

Н. С. ХРУШЧЕВ
Али Сабрини қабул қилди

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 20 апрелда Кремлда, Пекинга бора туриб, Москвада тўхтаган Бирлашган Араб Республикаси Ижроия кенгашининг раиси Али Сабрини қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. Суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ
Б. Носировга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвонини бериш тўғрисида

Республиканинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларида кўп йиллар давомида самарали ишлаганлиги учун, шунингдек туғилган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг бошқарма бошлиги Бекиш **Носировга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвадор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1963 йил 20 апрель. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ
С. Е. Швидлер-Каракашга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвонини бериш тўғрисида

Кўп йиллар ишлаганлиги ҳамда республика санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР «Баҳор» халқ ўйинлари Давлат ансамблининг концертмейстери Софья Евсеевна **Швидлер-Каракашга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1963 йил 20 апрель. Тошкент шаҳри.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

20 апрелда Тошкент область қишлоқ партия активининг йиғилиши бўлди.

Йиғилиш қатнашчилари «Тошкент қишлоқ область партия ташкилотида идеология ишининг аҳволи ҳамда КПСС Марказий Комитетининг Тошкент шаҳар партия комитетининг ҳисоботи юзасидан қабул қилган қарори асосида бу ишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида» Тошкент қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдуразоқовнинг докладини тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Йиғилиш ишида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди. (ЎзТАГ).

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари комитетида

ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДА ЭНГ КЎЗГА КЎРИНГАН ИШЛАР УЧУН ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари комитети **қарор қилди:**

I.

Фан соҳасида энг кўзга кўринган ишлар учун қуйидагиларга 1963 йилги Ленин мукофотлари берилсин:

1. СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, СССР Фанлар академиясининг О. Ю. Шмидт номидаги Ер физикаси институтининг старший илмий ходими Михаил Сергеевич **Молоденскийга** — Ернинг гравитацион майдонини, шаклини белгилаш методини ва Ер қалқишларининг назариясини яратганлиги учун.

2. СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, Ядро тадқиқотлари бирлашган институтининг группа раҳбари Бруно Максимович **Понтекорвога** — нейтрино ва заиф ўзаро таъсирлар физикасига доир экспериментал ва назарий тадқиқотлар учун.

3. Новосибирск давлат университетининг ректори академик Илья Несторович **Векуага**—1959 йилда эълон қилинган «Умумлаштирилган аналитик функциялар» комли илмий асар учун.

4. СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, СССР Фанлар академияси Элемент-органик бирикмалар институти лабораториясининг мудири Куьма Андрианович **Андрианова** — молекулаларнинг асосий занжирлари органик бўлмаган полимерлар соҳасида 1952—1962 йилларда эълон қилинган тадқиқотлар учун.

5. СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, СССР Фанлар академияси Элемент-органик бирикмалар институти лабораториясининг мудири Дмитрий Николаевич **Курсановга**, химия фанлари доктори, шу институтнинг старший илмий ходими Марк Ефимович **Вольпинга** — бензоид бўлмаган янги—хушбўй системаларга доир 1957—1962 йилларда эълон қилинган тадқиқотлар учун.

6. Тарих фанлари доктори, СССР Фанлар академияси Археология институтининг старший илмий ходими Евгений Игнатович **Крупновга** — 1960 йилда эълон қилинган «Шимолий Кавказнинг қадимий тарихи» деган илмий асар учун.

7. Академик Евгений Самуилович **Варгага** — ҳозирги замон капитализми проблемаларини илмий равишда ишлаб чиққанлиги учун, бу ишлар: «Империализм экономикаси ва сиёсатининг (иккинчи жаҳон урушидан кейинги) асосий масалалари», 1957 йил, «Ингирманчи аср капитализми», 1961 йил, «Ҳозирги замон капитализми ва иқтисодий кризислар», 1962 йил деган китобларда ва бошқа асарларда баён қилинган.

8. РСФСР Педагогика фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси, М. В. Ломоносов номидаги Москва давлат университетининг кафедра мудири Алексей Николаевич **Леонтьевга** — «Психиканинг ривожланиш проблемалари» деган 1959 йилда эълон қилинган илмий асар учун.

(Давоми учинчи бетда).

ЛЕНИННИНГ ЎЛМАС ҒОЯЛАРИ

УЛУҒ ЛЕНИН, УНИНГ ФАОЛИЯТИ, ДОНО ИДЕЯЛАРИ, МАСЛАҲАТ ВА КЎРСАТМАЛАРИ ПАРТИЯМИЗ УЧУН, УНИНГ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ УЧУН, БАРЧА КОММУНИСТЛАР УЧУН ЭНГ МУРАККАБ ВАЗИФАЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШДА РЕВОЛЮЦИОН ИЖОДКОРЛИК НАМУНАСИДИР.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

ПАРТИЯ ВА ДАВЛАТИМИЗНИНГ АСОСЧИСИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг тарихи ва фаолияти, дунёда биринчи социалистик давлат — СССРнинг ташкил топиши ва тараққиёти улуғ Ленин номи билан чамбарчас боғлиқ. Доҳий жамиятни қайта ўзгартиришга қодир бўлган Коммунистик партияни тузди, унинг стратегия ва тактикасини ишлаб чиқди, партия турмушининг одил қонунларини ва раҳбарлик принципларини яратди.

Ленин Коммунистик партия сиймосида ишчилар синфи ичида мавжуд бўлган ҳамма илғор, ҳамма яхши фазилатлар ифодасини кўра билди ва «биз ўз партиямизга ишонамиз, уни давримизнинг ақл-идроки, шон-шарафи ва виждони деб биламиз» деди.

Улуғ Ленин партияси меҳнаткашлар манфаатлари ва халқ бахт-саодати йўлида қаҳрамонона иш олиб борди. Шунинг учун у мамлакатимиз халқларининг чексиз меҳр-муҳаббатига, бутун прогрессив инсониятнинг чуқур ҳурматига сазовор бўлди. Партиямизнинг жуда катта тарихий тажрибаси барча мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар учун, уларнинг тинчлик, демократия ва социализм йўлида олиб бораётган изчил курашлари учун илҳомбахш намуна бўлиб хизмат қилмоқда.

Ленин Коммунистик партияни халқаро ишчилар ҳаракати мавжланаётган, Россияда империализмнинг зиддиятлари кучайган ва бақодир рус халқи бошлаган революция тўлқини зўрайиб, унга энг революцион синф — рус ишчилар синфи етакчилик қила бошлаган пайтда тузди. У рус ишчилар синфининг буюк авангардлик ролини олдиндан кўрган эди.

Россияда марксистик кадрларни жипслаштириш ва тарбиялаш ҳамда марксистик партия тузиш учун Владимир Ильич либерал народникликка, легал марксизмга, экономистларга қарши узоқ йиллар матонат билан қаттиқ курашиб, уларни тор-мор этди. Ленинининг энг буюк хизмати шундаки, у пролетариатнинг раҳбар ва етакчи кучи бўлган партия тўғрисидаги революцион таълимотни марксизм тарихида биринчи бўлиб илмий жиҳатдан чуқур асослаб берди, бу партиясиз пролетариат диктатурасини ўрнатиш ва пировард мақсад — коммунистик жамиятни қуриш мумкин эмас, деб уқтирди.

В. И. Ленин раҳбарлигида партиямиз Улуғ Октябрь социалистик революциясини тайёрлаш ва уни амалга оширишда мислсиз мардлик, қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси империализм фронтини ёриб ўтиб, Россияда пролетариат диктатурасини ўрнатди ва бу билан жаҳон капитализмининг бутун биносига таг-тагидан қақшатқич зарба берилди. Октябрь ғалабаси — ленинизмнинг тантанаси, Коммунистик партиянинг дono сиёсати ва раҳбарлигининг тантанаси бўлди.

Партия Октябрь социалистик революцияси ғалабасидан кейин бутун фаолиятини ёш Совет давлатини мустаҳкамлаш, уни душманлардан ҳимоя қилиш, социалистик қурилишни амалга оширишга бағишлади.

Ленин Коммунистик партия ва Совет ҳукумати амалга оширган оламшумул-тарихий ишларнинг ташкилотчиси, раҳбари, илҳомчиси бўлди. Ленин раҳбарлигида эски давлат аппарати емириб ташланди ва Совет давлати органлари тузилди. Доҳий меҳнаткашларни Совет ҳокимиятининг янги давлат аппаратини тузиш учун курашга отлантирган, янги турмуш галабаси учун ижод булоғини жўш урдиришга кенг йўл очиб берган тарихий декретларнинг ташаббускори ва автори бўлди.

Октябрь революциясининг ғалабасидан кейин шахсан Ленининг ўзи Россиянинг чекка ўлкаларида, шу жумладан, Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва уни мустаҳкамлашга оталарча ғамхўрлик қилди. Туркистонда янги Совет давлати аппаратини тузишнинг йўл-йўриқларини чизиб берди.

Ленининг ташаббуси билан 1922 йилда Советларнинг Москвада тўпланган I съездида инсоният тарихида биринчи марта кўп миллатли социалистик давлат — СССР ташкил топганлиги эълон қилинди. Бу улуғ воқеа Маркс ва Энгельснинг барҳаёт таълимоти Ленин томонидан янги тарихий шароитда ижодий ривожлантирилиб, марксизм тарихида биринчи марта партиянинг миллий масала юзасидан оқилона программаси ва сиёсати ишлаб чиқилганлигининг самараси бўлди. СССРнинг ташкил этилиши ўтмишда иқтисодий, маданий жиҳатдан ғоят қолоқ бўлган кўпгина халқларнинг кенг тараққиёт, порлоқ истиқбол йўлига чиқиб олишларида оламшумул-тарихий аҳамиятга эга бўлди. 1924 йилда Ўрта Осиёда Ўзбекистон ва Туркманистон Совет Социалистик Республикалари ташкил этилди. Бу республикалар ўз ихтиёрлари билан СССР составига кирдилар, унинг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлиб қолдилар.

Ленин тарихий ижодкорликка отланган миллионларча меҳнаткашларнинг тажрибасини умумлаштирди, меҳнаткашларга давлатни бошқара билиш санъатини эгаллаш кераклигини уқтиради. У «Биз халқнинг кўнглидагини тўғри ифода қилганимиздагина идора қила оламиз», деган принципга доимо изчил амал қиларди. Унинг ўзи турли воситалар орқали кенг халқ оммаси билан чамбарчас боғланган эди. Меҳнаткашлар Ленинга қаттиқ ишонар ва уни жуда севардилар. «Ленин бизнинг ўзимиз», дер эди халқ Ленин тўғрисида меҳр билан гапириб.

Ленин халқ ва Ватан бахт-саодати учун ўз ҳаётини бағишлади. У иқтисодий жиҳатдан жуда қолоқ Россияни илғор, қудратли социалистик давлатга айлантиришнинг илмий программасини яратди.

Социалистик революциянинг ташкилий масалаларини ҳал қилишда, Совет давлатини идора этишни уюштиришда Ленининг «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» асари жуда катта тарихий аҳамиятга эга бўлди. Бу асарда мамлакатда иқтисодий тузумни социалистик асосда қайта қуришнинг чуқур илмий плани чизиб берилди, капитализмдан социализмга ўтиш давридаги пролетар давлати иқтисодий сиёсатининг асосий принциплари баён этилди. «Давлатни бошқариш вазифаси,— деб кўрсатиб ўтган эди Ленин, — Совет ҳокимияти олдида энди биринчи ўринга қўйилган мана шу вазифа яна шундай хусусиятга эгадирки, энди гап — маданий халқларнинг энг янги тарихида биринчи марта бўлса керак, энди гап шундай бошқариш тўғрисида бораётирки, бу бошқаришда сиёсат эмас, балки экономика биринчи даражадаги аҳамият касб қилмоқда».

В. И. Ленининг бундан 45 йил илгари айтган бу башорати бугунги кунда ҳам замон билан ҳамоҳанг бўлиб жаранглamoқда.

Коммунистик партия, совет халқи Ленин ғояларини изчиллик билан амалга ошира бориб, мамлакатимизда социализмнинг қудратли экономикасини вужудга келтирди. Ҳозир эса коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш вазифаси муваффақиятли ҳал этилмоқда. Партиямиз совет халқини порлоқ истиқбол сари комил ишонч билан бошлаб бормоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасининг самараси бўлган пролетариат диктатураси СССРда социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасини таъминлаб, ўзининг оламшумул-тарихий ролини ўтади ва ўз навбатида социализм қурилиши процессида пролетариат диктатурасининг табиати ҳам ўзгарди. Совет давлати энди халқ умумхалқ давлатига, бутун халқ манфаатлари ва иродасини ифода қилувчи органга айланди. Ленин таъкидлаганидек, социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантириш ва такомиллаштириш, барча гражданларни давлатни бошқаришга, хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишга актив иштирок эттириш, давлат аппарати ишини яхшилаш ва унинг фаолияти устидан халқ контролини кучайтириш коммунизм қуриш даврида социалистик давлат тараққиётининг асосий йўлидир.

КПСС XXII съездидан кейин ўтган давр мобайнида партиямиз Марказий Комитети Ленининг дono кўрсатмаларига амал қилиб, ўз пленумларида халқ хўжалигини ривожлантириш манфаатларини кўзлаб саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалигини бошқаришнинг янги системасини ишлаб чиқди. Кейинги йилларда ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитет ишлаб чиққан революцион тадбирлар ўзининг туб моҳияти ва фикрий теранлиги билан ижодий марксизм-ленинизмнинг буюк намунаси, коммунизм назариясини ривожлантиришга қўшилган янги ажойиб ҳиссадир.

Ленин мамлакатимизда социализм қуриш планини тузар экан, оғир саноатни тинмай ривожлантириш, мамлакатни ёппасига электрлаштириш коммунизм ғалабасининг энг асосий шартларидан биридир, деб таълим берди. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Ленининг дono кўрсатмаларини амалга ошириб, мамлакатимизни тарихан қисқа давр мобайнида жаҳонда энг қудратли индустриал давлатга айлантириш учун курашда халқимизга буюк илҳом бахш этди ва этмоқда. Совет ҳокимияти йилларида саноатнинг ялпи маҳсулоти 44 баравар, шу жумладан, ишлаб чиқариш воситалари ишлаб чиқариш 99 баравар, машинасозлик саноати 300 баравар ўсди. Етти йилликнинг тўрт йили мобайнида 3700 дан ортиқ йирик саноат корхоналари ишга туширилди. Саноатда янги ишлаб чиқариш қувватлари вужудга келтирилди. Бу қувватлар ўз ҳажми ва қудрати жиҳатидан урушдан олдинги беш йилликлар даврида вужудга келтирилган жамики ишлаб чиқариш қувватларидан ошиқдир. Шунингдек, мамлакатимизда социалистик қишлоқ хўжалиги ҳам гуркираб ўсди.

Улуғ Ленин тарбиялаб камол топтирган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлигида Совет мамлакати Ленин орзу қилганидек бутун дунё халқларига намуна бўлиб, нур сочмоқда. Бу нур барча халқлар учун Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Қардошлик. Бахт-саодат йўлини — коммунизм йўлини машъалдек ёритиб турибди.

Ш. АБДУЛЛАЕВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

АБАДИЙ БАРҲАЁТ

Инсониятнинг буюк доҳийси, Коммунистик партиянинг ташкилотчиси Владимир Ильич Ленинни кўрган ва у билан суҳбатлашган кунларим ҳамиша ёдимда.

Мен доҳийни биринчи марта 1917 йил 3 апрелда кўрдим. Шу куни кечқурун соат 10 ларда мен хизмат қилиб турган дружина Финляндия вокзали томон йўл олди. Вокзал олдидаги майдон ва кўчалар қизил байроқ кўтарган минглarча ишчилар, солдатлар ва матroслар билан тўла эди. Биз Владимир Ильич Ленининг келишини сабрсизлик билан кутардик. Кўп ўтмай поезд вокзалга пишқириб кириб келди. Вокзал устида «Ура» садолари янгради.

Владимир Ильич Ленин вагондан чиқиб, халққа қараб қўлини чўзди ва вагон зинапоясидан аста-секин тушa бошлади. Солдатлар Владимир Ильични кўтариб олиб вокзалнинг катта залига олиб кирдилар. Ильич ўз атрофини ўраб олган ишчи, солдат ва матroслар билан қучоқлашиб кўришди.

Шундай ҳаяжонли дақиқада меньшевиклардан бири табрик нутқи сўзлай бошлади. Владимир Ильич Ленин унинг сўзига эътибор бермай броневикка чиқди-да, ўзининг тарихий нутқини сўзлади. Ишчилар унинг сўзларини зўр эътибор билан тингладилар. Владимир Ильич ўз нутқини: «Яшасин социалистик революция!» деган чақириқ билан тамомлади.

4 апрелда мен партия раҳбар ходимларининг мажлиси бўладиган бинонинг ичкариси эшигида соқчи бўлиб турдим. Владимир Ильич Ленин бу мажлисда ўзининг машҳур апрель тезисларини баён қилиб берди. Владимир Ильич Ленин улуғ пролетариат доҳийси, партиямизнинг ажойиб саркардасигина эмас, балки ҳар бир меҳнаткашнинг энг қадрдон, энг меҳрибон дўсти ҳам эди. У билан Смольнийда сўзлашган дақиқалар ҳамон кўз олдимда. Апрель ойи эди. Бир кун Смольнийдаги қоровулхонада 5 соқчи суҳбатлашиб ўтирган эдик. Биз гапга берилиб кетиб, В. И. Ленининг қоровулхонага кириб келганлигини ҳам сезмай қолибмиз.

— Салом ўртоқлар,— деди Ильич. У ҳаммамиз билан қўл бериб кўришиди. Сўнгра биздан оилаларингиз борми, қаерликсизлар, ишчилар революциясига қандай қараётирлар, деб сўради. Биз унинг саволларига жавоб қайтардик. Кейин Владимир Ильич бизга бирма-бир кўз ташлаб: «Ўртоқлар биз албатта енгамиз, бизнинг ишимиз ҳақ, ғалаба биз билан» деди. Шундан сўнг у биз билан хайрлашиб чиқиб кетди. Мана шундан бuён 46 йил ўтди.

Доҳийнинг башоратлари тантана қилди.

Буюк устоз В. И. Ленининг илҳомбахш овози ҳамон қулоғимда жаранглamoқда, унинг улуғ сиймоси қалбимда абадий яшамоқда.

В. АНТОНОВ,
«Октябрь революцияси» заводининг собиқ ишчиси, шахсий пенсионер, 1917 йилдан КПСС аъзоси.

В. И. ЛЕНИН ҒОЭЛРО ХАРИТАСИ ОЛДИДА. (Советларнинг VIII Бутунроссия съезди). Л. А. Шматько чизган расмдан репродукция.

ЛЕНИН ЁҚҚАН ЧИРОҚ

Улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин мамлакатни электрлаштириш вазифаларини ишлаб чиқар экан, бу ерда гап фақат электростанциялар барпо этиш устидагина бормасдан, бутун халқ хўжалигини энг янги машина техникаси базасида ривожлантириш ва шундай қилиб, ишлаб чиқариш процессларини кенг кўламда электрлаштириш устида бораётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтган эди. Совет халқи Коммунистик партия етакчилигида, Ленин васиятларини - оғишмай амалга ошира бориб, мамлакатда энергетика қурилишини амалга оширди ва халқ хўжалигини электрлаштириш соҳасида мислсиз буюк ишларни рўёбга чиқарди.

Совет ҳокимияти йилларида бошқа қардош республикалар қатори Ўзбекистонда ҳам йирик энергетика системаси барпо этилди. Ўзбекистон нур манбалари фақат республикамиз эҳтиёжинигина эмас, балки Тожикистон ва Қозоғистон республикаларининг қўшни районларини ҳам нур билан таъминлаб турибди. Улуғ Октябрдан кейинги даврда Чирчиқ — Бўзсув каскадида бир қанча гидроэлектростанциялар, Наманган, Шаҳрихон ва Самарқандда бир қатор ГЭСлар, Фарғона, Қувасой, Кўқон ва бошқа шаҳарларда электростанциялар қад кўтарди. «Фарҳод», «Халқлар дўстлиги», Қайроққум ГЭСи ва Норин дарёсида қурилган Учқўрғон ГЭСи Ўрта Осиё гидроэнергетикасининг кўркидир. Ўрта Осиёдаги энг йирик Оҳангарон ГРЭСи қуввати ярим миллион киловаттга етди. Ўзбекистонда киши бошига ҳисоблаганда 1962 йилда 900 киловатт-соат энергия ишлаб чиқарилди.

Ўрта Осиё иқтисодий районида, шу жумладан, Ўзбекистонда етти йилликда жуда катта энергетика қурилиши амалга оширилади. 1965 йилга бориб, республикамизда электр энергияси ҳосил қилиш 1958 йилдагига нисбатан 2,5 баравар ортади. Энергетика саноатининг ривожланиши асосан табиий газ билан ишлайдиган йирик иссиқлик электростанциялари ва ирригация-энергетика аҳамиятига эга бўлган гидротехника иншоотлари қуриш йўли билан амалга оширилади. Ҳозир республикамизда иккита йирик ГРЭС қурилмоқда. Тошкент ГРЭСи биринчи навбатининг қуввати 600 минг киловатт бўлади. Сўнгра эса станция қуввати 1 миллион 200 минг киловаттга етказилади. Навоий ГРЭСи биринчи навбатининг қуввати эса 350 минг киловатт бўлади. Кейинчалик бу нур манбаининг қуввати икки баравар оширилади. Шу йилнинг ўзидаёқ Оҳангарон ГРЭСи қуввати 600 минг киловаттга етказилади.

Ўрта Осиё дарёларининг энергетика ресурсларини ўзлаштириш комплекс асосида амалга оширилади. Гидротехника иншоотлари билан бир қаторда йирик сув омборлари қурилади. Бундай комплекс қурилишнинг халқ хўжалигимиз учун катта фойда келтириши равшандир. Гидротехника иншоотлари комплекси қуриладиган дарёлар қаторига Норин, Чирчиқ, Вахш ва Чатқол киради. Норин дарёсини ўзлаштириш бошланди. Бу тоғ дарёсида қуввати 180 минг киловатт бўлган Учқўрғон ГЭСи қурилди. Қуввати 1 миллион 200 минг киловатт бўладиган Тўхтағул нур манбаини қуриш ҳам бошлаб юборилди. Чирчиқ дарёсида эса умумий қуввати 320 минг киловатт бўлган 16 гидростанция ишлаб турибди.

Норак ГЭСининг қурилиши натижасида Тожикистон ва Ўзбекистон республикаларида қақраб ётган қўриқ ва бўз ерларга сув чиқариш имконияти туғилади. Станция сув омборининг сувидан Тожикистон ССРда 300 минг гектарга яқин, Ўзбекистон ССРда эса 1 миллион гектар ер ўзлаштирилади. Тўхтағул гидроузелининг қурилиши эса Сирдарё ҳавзасида бир ярим миллион гектарга яқин ерни қишлоқ хўжалик оборотига киритишга имкон беради.

Ҳозирги вақтда Ўрта Осиё иқтисодий районида 7 та энергетика системаси мавжуд. Булар қаторида Тошкент, Фарғона, Самарқанд-Бухоро, Вахш—Душанба, Фрунзе, Тахиатош—Нукус ва Жанубий Қозоғистон системалари киради. Шулардан фақат тўртта энергетика системаси —Тошкент, Самарқанд, Фарғона ва Жанубий Қозоғистон системалари параллель ишламоқда. 1963 йилда бу системага Самарқанд—Бухоро системаси уланади, шундай қилиб, бирлашган

А. ҲАМИДОВ,
Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри.

□ □

Ўзбекистон энергетика системаси барпо этиш йўлида муҳим иш амалга оширилади. Шу етти йилликда Навоий ГРЭСидан Бухоро шаҳрига ва Туркманистон ССРнинг Чоржўй ва Мари шаҳарларига 220 киловольтли электр узатиш линиялари тортилади.

Ўрта Осиё республикалари ва Жанубий Қозоғистоннинг ягона энергетика системаси Норак ГЭСининг дастлабки агрегатлари ишга туширилиб, унинг энергияси 500 киловольтли линия орқали Тошкент энергетика системасига уланғач, қарор топа бошлайди. Қозоғистон ССРда Жамбул ГРЭСи фойдаланишга топширилгач, 500 киловольтли Пискент — Чордара — Чимкент—Жамбул ГРЭСи—Фрунзе электр узатиш линияси қуриш лозим бўлиб қолади. Олмаота ва Фрунзе ўртасида 200 киловольт кучланишли линия қурилади.

Фарғона водийсида электр энергиясига бўлган эҳтиёжнинг ортиб бориши туфайли ҳамда Бекобод ГРЭСининг қурилиши ва Норин дарёсида бир қанча ГЭСларнинг барпо этилиши Бекободдан Фарғона энергетика системасига 500 киловольт кучланишли электр линияси тортишни тақозо этади. Кейинчалик эса Норин ГЭСлари каскадини қирғиз тоғ тизмалари орқали шимолий Қирғизистон билан боғловчи 500 киловольтли электр узатиш линияси қурилади.

Жамбул шаҳридан Фрунзе шаҳрига 500 киловольтли электр узатиш линиясининг тортилиши билан шу кучланишдаги линиялар тортиш тугалланади. 500 киловольтли линиялар Қозоғистон ССР нинг икки областини қардош Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон республикаларини қамраб олади.

500 киловольтли энергетика халқасининг барпо этилиши Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг жанубий областлари ўртасида энергиянинг рационал тақсимланишига ёрдам беради.

Норин, Чатқол ва Вахш дарёларидан йирик ГЭСлар каскадларининг барпо этилиши ва Ўзбекистон, Жанубий Қозоғистон ва Туркманистонда Бухоро табиий гази билан ишлайдиган катта-катта иссиқлик электростанцияларининг қурилиши Шарқда энг йирик энергетика системасини барпо этишга имкон беради.

Владимир Ильич Ленин Бутун Россия Советларнинг VIII съездида 1920 йил 22 декабрда қуйидагиларни таъкидлаб ўтган эди: «...Агар Россия жуда кўп электростанциялар ва жуда қудратли техника жиҳозлари билан қопланадиган бўлса, у вақтда бизнинг коммунистик хўжалик қурилишимиз бўлғуси социалистик Европа ва Осиё учун намуна бўлади». Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси мисолида биз Владимир Ильич Ленининг башорат қилиб айтган сўзлари рўёбга чиқаётганлигини яққол кўриб турибмиз.

Ўзбекистон пўлати

Корхонамиз улуғ доҳий номи билан аталиши бежиз эмас. Коммунистик партия ва жонажон Совет ҳукуматимиз Владимир Ильич васиятларига амал қилиб, бутун мамлакатда, хусусан Ўзбекистонда ҳам оғир саноатни ривожлантиришга катта эътибор бериб келмоқда. Бекобод металлургия заводи Ўрта Осиё иқтисодий районидаги йирик саноат корхоналаридан биридир.

Заводимиз коллективи йилдан-йилга янги муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Янги техника ва илғор технология ишлаб чиқаришга дадил жорий этилмоқда. Корхонамиз Бухоро табиий гази билан ишлашга кўчди. Ўзлуксиз пўлат қуйиш установкаси муваффақият билан ўзлаштирилмоқда. Моҳир пўлат қуювчиларимиз мартен печининг ҳар квадрат метр тубидан пўлат олишни тобора кўпайтиришяпти. Тошпўлатов, Зверев, Емиц сингари пўлат қуювчилар шулар жумласидандир. Владимир Емиц бошлиқ пўлат қуювчилар бригадаси коллективи янги ташаббус бошлаб берди. Улар пўлат қуйишда материал, ёқилғи ва хом ашёни кўплаб тежаш учун курашмоқдалар. Бу бригада аъзоларининг ташаббусини мартен цехи коллективи қизғин қўллаб-қувватламоқда.

Куни кеча Статистика бошқармасининг ахборотидан ўқидим: Ўзбекистон саноати биринчи кварталда 84,2 минг тонна пўлат эритибди. Бунда Бекобод металлургларининг ҳам ҳиссаси бор.

Заводимиз квартал топшириғини оширишга бажарди. Планга қўшимча анчагина пўлат ва прокат ишлаб чиқарилди. Коллективимиз Май олди социалистик мусобақасига қўшилиб, апрель ойи топшириғини муваффақият билан бажариш учун курашмоқда.

Б. МИРЗАМАТОВ,
В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводининг пўлат қуювчиси.

ДИЛГА ЖО ҚИЛИБ

Бир куни Хевадаги тарихий-революцион музейини томоша қилиш учун борган эдим. Рўпарадаги қизил алвонда доҳиймиз В. И. Ленининг ушбу сўзларини ўқидим: «Биз Хева деҳқонининг Хева хони қўл остида яшашини мутлақо истамаймиз. Биз революцияни ривожлантирib, мазлум халқларга таъсир қиламиз». Ўқидим-у, бу улуғ одамнинг буюк даҳоси олдида тиз чўкиб таъзим қилгим келди. Янги дунёмизнинг асосчиси бўлган доҳий Ленин хон зулми остида қадди ними букилган узоқ хевалик деҳқонининг оғир қисматини чуқур тушуниб, унинг порлоқ келажаги ҳақида башорат қилган.

Меҳнаткаш халқ ўз бахти, келажаги учун курашди. Коммунистик партия, оғамиз рус халқи бу курашда мададкор ва раҳнамо бўлди. Асрлардан бери халқ бошига битган бало бўлган хонлар хуморлигини супуриб ташланди. Улуғ Октябрь революцияси билан кўксига офтоб тегкан халқимиз бахтли, фаровон ҳаёт қурди, тинч, ижодкор меҳнатни тобора кучайтириб, коммунизм жамияти барпо этмоқда.

Мен колхозда оддий механизатор бўлиб ишлайман. Бутун билимим, куч-қувватимни пахтадан мўл ҳосил етиштиришда механизацияни кенгроқ жорий этишга сарфлайман. Колхозимиз йилдан-йилга серҳосил, бақувват хўжаликка айланиб бормоқда. Утган йили мен хизмат қилган, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шержон Воисжонов бошлиқ бригада аъзолари 51 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил олдилар. Мен машинада 50 тонна пахта тердим. Бу йил бригада аъзолари гектаридан 45 центнердан ҳосил олишни мўлжаллашяпти. Далаларимизда ҳозир чигит экиш қизғин боряпти. Мен ҳар куни 5.6 гектар майдонга чигит экяпман. Мавсумда камида 100 тонна пахтани машинада теришга аҳд қилиб қўйдим.

Кўксимдаги улуғ Ленин сурати солинган орден мени доимо чин юракдан ишлашга, янгидан-янги меҳнат марраларига чорлайди. Доҳий номини дилга жо қилиб, бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхшироқ ишлашга қатъий аҳд қилганман.

М. ҚУРБОНОВА,
Шовот ишлаб чиқариш бошқармасидаги Калинин номли колхознинг механизатори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Собир АБДУЛЛА.

ЛЕНИН ЯШАР ИШИМИЗДА

Асл девон, достонларда Ленин яшар ўзимиздек,
Ҳазони йўқ бўстонларда Ленин яшар ўзимиздек,
Пок дилларда, виждоларда Ленин яшар ўзимиздек,
Қаерда эл шоду хандон, Владимир Ильич ҳозир.

Кўкда кезар Ер йўлдоши, учиб чиқиб ҳур Ватандан,
Ой ҳам Қуёш қариндоши учиб чиқиб ҳур Ватандан,
Тўрт мардимиз карвонбоши, учиб чиқиб ҳур Ватандан.
Бизнинг Ватан, бизнинг осмон, Владимир Ильич ҳозир.

Канал ўтган саҳроларда Ленин шавқи, Ленин завқи,
Мазмунларда, маъноларда Ленин шавқи, Ленин завқи,
Маъданларда, маъволарда Ленин шавқи, Ленин завқи,
Хоҳ Тянь-шан, хоҳ Бадахшон, Владимир Ильич ҳозир.

Эллар озод, юртлар обод, Ленин чизган йўлдан бориб,
Чўлга шаҳар қилдик бунёд, Ленин чизган йўлдан бориб,
Мўъжизалар қилдик ижод, Ленин чизган йўлдан бориб,
Боғ яратиб, қилсак жавлон, Владимир Ильич ҳозир.

Чўлдан кетиб хору ёнтоғ, халқларимиз қудратидан,
Дарё оқиб чўлга ўртоқ, халқларимиз қудратидан,
Таслим бўлиб ҳар буюк тоғ, халқларимиз қудратидан,
Оғир ишлар бўлур осон, Владимир Ильич ҳозир.

Партиямиз донм бирга: тинч-осойиш, фаровонлик,
Халқлар бериб қўлни-қўлга, қардошларча меҳрибонлик,
Фикри ҳам бир, мақсади ҳам, иши мардлик, қаҳрамонлик,
Эл хурсанду юрт фаровон, Владимир Ильич ҳозир.

Ленин ҳозир! Бундан маъно, партия бор деганимиз,
Бошимизда ҳар донмо партия бор деганимиз —
Раҳбарликка қодир, доно партия бор деганимиз,
Партиямиз бор ҳар қачон — Владимир Ильич ҳозир.

Партиянинг айтган сўзи — Владимир Ильич сўзи,
Партиянинг ўткир кўзи — Владимир Ильич кўзи,
Партиянинг доно ўзи — Владимир Ильич ўзи,
Партиямиз бор — меҳрибон Владимир Ильич ҳозир.

1963 йил.

КОММУНИЗМ ЙЎЛИНИ ЁРИТМОҚДА

МИРЗАЧЎЛДАН РЕПОРТАЖ

ГУЛИСТОН ЯРАТИШ НАШИДАСИ

Қўриқ ерда тузилган совхоз шаҳарчасининг янги боғидаги баланд постаментга Ильичнинг бюсти ўрнатилган. Бу ердаги уйлар ҳам, иншоотлар ҳам, дастлабки пахтазорлар ҳам, боғлар ва иҳотазор дарахтлар ҳам — ҳаммаси янги. Лекин ана шу жойларга назар ташлаб экансиз, бу ер яқиндагина офтобда жингиртоб бўлиб ётган тақир чўл эди, дейишга сира тилингиз бормайди.

Кўклам... Шаҳарчанинг уй-жой кварталларига зич туташиб келган далалардан саҳар чоғи моторларнинг гуриллаган овози эшитилади. Ерга чигит ташланмоқда. Кенг асфальт кўчалардан машиналар ғир-ғир ўтиб туради, кўтарма кранлар неча-неча тоннали юкларни баландга олиб чиқади. Н. С. Хрушчевнинг ифодали таъбири билан айтганда, Мирзачўлдаги бошқа совхозлар қатори мана шу хўжалик ҳам ҳозирдаёқ меҳнат ва турмушни коммунистик асосда ташкил этишнинг тимсоли бўлиб бормоқда.

Мирзачўлнинг қўриқ ерларини забт этаётган кишилардан мамлакат йил сайин тобора кўплаб пахта олиб турибди. Шу кунларда ҳамма пайкалларда авжи қизғин меҳнат палласи. Май олди мусобақасига қўшилган неча минглаб деҳқонлар муваффақият билан чигит экиб, мўл ҳосилга мустаҳкам замин яратишмоқда.

Бронзадан ясалган Ильич қуёшнинг илиқ шуъласида хаёлга чўмганга ўхшайди. У, чўлга назар ташлар экан, гўё мана шу ўлканинг ўтмишини эслаб, ҳозирги кунини ва истиқболини ҳам кўриб тургандек.

... Москва. 1918 йилнинг оғир дамлари. Ҳамма ёқда очлик, вайронгарчилик. Ана шу машаққатли йилнинг кунларидан бирида — 17 майда улуғ Ленин «Туркистонда суғориш ишларига 50 миллион сўм пул ажратиш ва суғориш ишларини ташкил қилиш тўғрисида декрет»ни имзолайди. Тарихий ҳужжатнинг биринчи сатрларида бундай дейилган эди: «Россия тўқимачилик саноатининг пахта билан таъминланишини ошириш юзасидан тузилган иш плани тасдиқлансин, бу план қуйидаги тадбирларни ўз ичига олади: а) Самарқанд областининг Хўжанд уездидаги Мирзачўлда 500 минг десятина ерни суғориш».

Бу—декретнинг биринчи сатрларидир. Лекин қудратли давлатимиз ҳар қандай ишларни қилишга қодир бўлиб қолган ҳатто ҳозирги кунларда ҳам, тарихий декретни ўқир экансан, Владимир Ильич Ленин қўйган вазифаларнинг улуғворлигига қойил қоласан, киши. 1918 йил 17 майдаги декрет Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг жуда катта майдонларида авж олдириб юборилиши лозим бўлган суғориш ишларининг кенг программаси бўлди. Бу декрет янги давр абадий барҳаётлигининг нишонаси бўлиб қолди. Мамлакатда вайронгарчилик ҳукм сураётган бир пайтда, Ленинниинг вакиллари — олимлар, ирригаторлар, врачлар, агрономлар тушган эшелонлар Мирзачўлга йўл олди.

...Қуёш баландроқ кўтарилиб келяпти. Ильич чўлга назар ташлаб турибди. Биз ҳам Мирзачўлнинг улкан тарихидаги эпизодлардан бирини эслаймиз.

...Мирзачўл. 1956 йилнинг 28 октябри. Шу куни Мирзачўлдаги Пионерлар уйи ўзи учун унчалик одатий бўлмаган меҳмонларни бағрига олди. Кенг залга сира ҳам пионер ёшида бўлмаган одамлар тўпланишди. Уларнинг кўпи аллақачоклар 60-70 ёшдан ўтиб кетган кишилар эди. Лекин шундай бўлса ҳам булар пионерлар— Мирзачўлни ўзлаштириш пионерлари эди.

Зал байрамлардагидек безатилган. Саҳнанинг ёнгинасида катта стол турибди. Стол устига гарқ пишиб етилган олма, ноқ, анор, турли нав узумлар қўйилган.

Мирзачўл неъматлари! Бу шунчаки тановул қилинадиган мева сабзавот эмас, газлама ва ип тайёрланадиган оппоқ пахта ҳамдир. Бу—улуғ Ленинниинг иродасини бажариб, 200 минг гектардан кўпроқ ҳосилдор ерни чўл бағридан тортиб олган мамлакатимиздаги барча миллат кишилари дўстлиги ва бирлигининг ёрқин рамзидир.

...Чўлга ҳужум давом эттирилмоқда. Бу ҳужум ҳозирги вақтда мисли кўрилмаган миқёсларда олиб борилмоқда. КПСС ленинчи Марказий Комитети, сўнгги йилларда Мирзачўлга икки марта келиб кетган Никита Сергеевич Хрушчев қўриқ ерларни ўзлаштириш қандай бораётганлигини муттасил кузатиб турибдилар.

Агар Мирзачўлга фикран нигоҳ ташласак, у Тожикистоннинг тоғ этакларидан тортиб, Қозоғистон чўлларига қадар, бошдан-оёқ жуда кенг қурилиш майдончасини эслатади. Қўриқ ерларни ўзлаштириш учун мустаҳкам индустриал негиз яратилган. Ер устида ва ер остида қуриладиган каналлар — нов шаклидаги ва босим билан ишлайдиган ариқлар заводларда тайёрлаб чиқарилмоқда, йигма уйлар учун деталлар уй қуриш комбинатларида ясаб берилмоқда. Далаларда минглаб экскаваторлар, бульдозерлар, скреперлар, тракторлар кечаю кундуз ишлаб турибди.

Уч йил муқаддам ташкил қилинган пахтачилик гиганти—6-совхоз чўлга бошланган янги ҳужумнинг форпости бўлиб қолди. Бу совхозда юзлаб ажойиб ватанпарварлар меҳнат қилишяпти. Механизаторлардан Инобат Охунова, Ҳаким Қурбонов, Мўмина Қороматова, Эшпўлат Жумаев ва бошқа кўпгина кишилар шулар жумласидандир. Мирзачўлни ўзлаштиришда бутун мамлакат қатнашяпти. Урал ва Подмосковьенинг, Украина ва Белоруссиянинг индустриал марказлари бу ерга энг хилма-хил техника етказиб беряпти. Институтлар, мактаблар, техникумларни тамомлаб чиққан кишилар, Совет армияси хизматидан бўшаган жангчилар бепоён Ватанимизнинг ҳамма томонларидан чўлга келишяпти.

Владимир Ильич Ленин Совет ҳокимияти ўрнатилган кунлардаёқ бундай деган эди: «Ҳар қандай қилиб бўлса ҳам деҳончилик билан чорвачиликни кўтариш учун суғориш ишлари айниқса муҳимдир... Суғориш ишлари ҳамма нарсадан кўра кераклироқ бўлиб, ўлка қиёфасини ҳамма нарсадан кўра кўпроқ даражада қайта яратади, уни тиклайди, ўтмишга барҳам беради, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди».

Партиямиз ва халқимиз Ленининг ана шу гениал режаларини огишмай амалга ошириб келмоқдалар. Ўрта Осиёнинг азим, сершув дарёлари — Сирдарё билан Амударё илгари ҳеч кимга фойда етказмай, ўз сувини кўҳна Оролга қуйган бўлса, эндиликда халққа хизмат қилмоқда. Бу дарёларнинг суви Мирзачўлга, Қоракум чўлига келмоқда. Қарши чўлининг энг ҳосилдор ерларига, Зарафшон ва Фарғона водийларининг ҳали ўзлаштирилмаган ерларига сув чиқариш соҳасидаги катта-катта ишлар навбат кутиб турибди.

Ильич эстафетаси партиянинг ишончли қўлидадир. Халқ Мирзачўлни маъмурчилик ўлкаси деб атамоқда, чунки у, Мирзачўлнинг гўзал истиқболини яққол кўриб турибди. «...Орадан бир неча йил ўтар-ўтмас, — деди Никита Сергеевич Хрушчев пахтакорлар билан учрашган вақтида, — ниҳоллар кучга тўлади, боғлар яшнаб кетади ва Мирзачўл камалак рангида товлана бошлайди. Бу, коммунистик турмуш, коммунистик қурилиш нашидаси бўлади».

Ленин васиятлари асосида жонажон ўлка қиёфасини ўзгартираётган совет кишилари ана шу бахтли истиқболни яқинлаштирмоқдалар.

И. МУҚИМОВ,
Ф. БРЕУС.

Ўзбекистон ССР.
(«ПРАВДА»нинг 20 апрель сонидан).

СОВЕТ ШАРҚИ ХОТИН-ҚИЗЛАР ДЕЛЕГАЦИЯСИ В. И. ЛЕНИН ҚАБУЛИДА.
Ўзбекистон ССР халқ рассоми Л. Абдуллаев чизган расмдан фоторепродукция.

СОВҒА

1923 йил. Еш Совет республикаси эндигина қонли уруш халқасидан қутилиб, тинч қурилишга ўтган дастлабки давр. Шу йили Москвада Бутунроссия қишлоқ хўжалик, саноат выставкаси очилди. Ана шу выставкада Ўзбекистон меҳнаткашларининг улуғ доҳийга чексиз муҳаббати символи сифатида совғаси бор. Қўқонлик уста Қўзибой Юнусов ўз дўсти Қодиржон Ҳайдаров билан биргаликда доҳийга совға тайёрламоқчи бўлганлар. Бу ҳақда улар Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий билан маслаҳатлашганлар. Шундан кейин ўз совғаларини қадрдон Ильичга юборишга аҳд қилганлар. Совға Владимир Ильичга берилганида, у касал эди. Ленин синглиси Мария Ильиничнадан илтимос қилиб, совға учун унинг эгаларига миннатдорчилик изҳор қилишни айтган.

Мария Ильинична В. И. Ленининг илтимосини бажо келтириб, Қўзибой Юнусов ва Қодиржон Ҳайдаровларга қуйидаги хатни юборган эди:

«Қимматли ўртоқлар!

Владимир Ильич совға ва саломларингиз учун самимий миннатдорчилик билдириши ва ишларингизга муваффақият тилашни менга топширди.

Ильич соғлом бўлганида эди, сизлар билан Туркистондаги ҳаёт, шароит ва иш ҳақида жон-дили билан суҳбатлашган бўлур эди. Бунга ишончим комил. Бахтга қарши бу суҳбатни унинг соғайганига қадар қолдиришга тўғри келади, ишонаманки, у тезда соғайиб кетса керак.

Сизларга, қимматли ўртоқлар, самимий салом билан

Мария Ульянова».

Товарищам Вуридай Юнусову и Кадыр-хан Хайдарову

Дорогие товарищи!

Владимир Ильич поручил мне передать вам его искреннюю благодарность за привет и подарок и поручение устного ответа.

Не сомневаюсь, что если бы Ильич был здоров, он сам бы поговорил бы с вами об условиях жизни и работы пионеров Туркестана. К сожалению, этот разговор придется отложить до его выздоровления, которое, надеюсь, не за горами.

С сердечным приветом и вам, дорогие товарищи

Мария Ульянова.

23/X 23 г.

Мария Ильинична Ульянова ёзган хатнинг асл нусхасидан репродукция.

Бу қимматли ҳужжат ҳозир Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг адабиёт музейида сақланмоқда. Улуғ Ленининг номи ҳаммамиз учун азиздир.

А. ВОРОТНИКОВА,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институтининг илмий ходими.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Фан ва техника соҳасида Ленин мукофотлари комитетида

ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДА ЭНГ КЎЗГА КЎРИНГАН ИШЛАР УЧУН ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

9. СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси, СССР Медицина фанлари академияси Онкология институтининг илмий консультанти Николай Николаевич **Петровга** — экспериментал ва клиник онкология масалаларига бағишланган ишлар туркуми учун. Бу ишлар: «Маймунларда ўтказилган тажрибаларда иллатли шишнинг пайдо бўлиш ва ривожланиш динамикаси», 1951 йил, «Умумий онкологияга доир қўлланма», 1958 йил ва 1961 йил. «Иллатли шишлар (уч томда), 1947—1962 йиллар, деган китобларда эълон қилинган.

II.

Техника соҳасидаги энг кўзга кўринган ишлар учун 1963 йилги Ленин мукофотлари қуйидагиларга берилсин:

1. Иш раҳбари, Шина саноати илмий тадқиқот институтининг бўлим бошлиғи Виктор Павлович **Зуева**, шу институтда группа раҳбари Варвара Васильевна **Саулинага**, Кудиновский қурум заводининг бўлим бошлиғи Альберт Павлович **Глибинга**, Резина саноати корхоналарини лойиҳалаш институтида қурум заводлари лойиҳаларининг собиқ бош инженери Андрей Константинович **Иковга**, Омск қурум заводининг бош инженери Артур Робертович **Кельнга**, шу заводнинг собиқ бош инженери Константин Федорович **Серебряковга**, Шина саноати илмий тадқиқот конструкторлик-технология институтининг бош конструктори Виталий Федорович **Суровикинга**, химия фанлари доктори, Бутуниттифоқ Табиий газ илмий тадқиқот институтининг бўлим бошлиғи Павел Александрович **Теснерга** — суюқ углеводородлардан дисперсияси ғоят кучли бўлган ПМ—70 актив печь қурғуми ҳосил қилиш процессини ва саноат технологиясини ишлаб чиқанликлари учун.

2. КПСС XXII съезди номидаги Ленинград металл заводининг ходимлари: бюро бошлиғи Александр Степанович **Бутиринга**, собиқ бош конструктор Марк Иосифович **Гринбергга**, группа раҳбари Олег Георгиевич **Гродскийга**, цех бошлиғи Эммануил Давидович **Долинскийга**, техника фанлари доктори, бўлим бошлиғи Арон Вульфович **Левинга**, бош конструктор ўринбосари Константин Алексеевич **Спиридоновга**, марказий лаборатория бошлиғи Александр Игнатьевич **Чижикка**, бюро бошлиғи Анатолий Михайлович **Яковлевга**, техника фанлари кандидати, Урал оғир машинасозлик заводининг бош металлурги Иосиф Шоломович **Кеотерга** — 130 ата, Цельсий бўйича 565 градус параметрларга мўлжалланган, ораликдаги қизиши Цельсий бўйича 565 градусга етадиган 200.000 киловатт қувватга эга бўлган ПВК—200—130 буғ турбинасини яратганликлари учун.

3. Техника фанлари доктори, Технология ва машинасозлик марказий илмий тадқиқот институтининг лабораторияси мудири Константин Васильевич **Любавскийга**, техника фанлари кандидати, мазкур институтнинг старший илмий ходими Николай Михайлович **Новожиловга**, техника фанлари кандидати, Украина ССР Фанлар академияси Е. О. Патон номидаги Электр пайвандлаш институти директорининг ўринбосари Даниил Андреевич **Дудкога**, техника фанлари кандидати, мазкур институтнинг старший илмий ходими Аркадий Григорьевич **Потапьевскийга**, техника фанлари кандидати, Авиация технологияси илмий тадқиқот институтининг старший илмий ходими Александр Васильевич **Петровга**, техника фанлари кандидати, Н. Э. Бауман номидаги Москва олий техника билим юртининг доценти Александр Иванович **Акуловга**, Херсон кемасозлик заводининг бош пайвандчиси Арсений Антонович **Вичегжанинга**, шу завод директори Всеволод Федорович **Заботинга** — эрувчи электрод билан углерод оксидида автоматик ва ярим автоматик усулда пайвандлашдан иборат янги процессни ишлаб чиққанликлари ва саноатга жорий қилганликлари учун.

4. Металлургия машинасозлиги Бутуниттифоқ илмий тадқиқот ва лойиҳалаш-конструкторлик институтининг ходимлари: бюро бошлиғи Алексей Степанович **Буровга**, бўлим бошлиғи Азриель Ефимович **Гуревичга**, бўлим бошлиғи Анатолий Моисеевич **Маскилейсонга**, техника фанлари кандидати, Металлургия заводларини лойиҳалаш давлат иттифоқ институти бош инженерининг ўринбосари Юрий Михайлович **Матвеевга**, Челябинск трубопрокат заводининг ходимлари: цех бошлиғининг ўринбосари Наум Иосифович **Каганга**, директор Яков Павлович **Осадчийга**, цех бошлиғи Игорь Михайлович **Усачевга**, оғир машинасозлик Электросталь заводида группа раҳбари Петр Васильевич **Бибиковга**, шу заводнинг бош инженери Александр Борисович **Верникка** — қувурларни печда узлуксиз пайвандлайдиган ғоят тезкор типовой агрегат яратганликлари учун.

5. Нефть машинасозлиги давлат илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институтининг ходимлари: иш раҳбари, бўлим бошлиғи Цолак Аршавирович **Бахшиянга**, лойиҳа бош инженери Василий Евдокимович **Баклашовга**, бош конструктор Георгий Львович **Вихманга**, лаборатория бошлиғи Михаил Михайлович **Ушакевичга**, Москва нефтни қайта ишлаш заводининг директори Демид Васильевич **Иванюковга**, техника фанлари доктори, Бутуниттифоқ сиртқи Энергетика институтининг профессори Марк Борисович **Равичга** — деворлари қурланиб турувчи панель горелкалардан ясалган ва алангасиз ёнадиган найли печларни ишлаб чиқанликлари ва жорий қилганликлари учун.

6. Собиқ Краснодар Халқ хўжалиги кенгашининг ходимлари: Халқ хўжалиги кенгашининг раиси Николай Константинович **Байбаковга**, бошқарма бошлиғи Виктор Алексеевич **Брагинга**, бўлим бошлиғи Алексей Лукич **Воликка**, раис ўринбосари Александр Григорьевич **Задовга**, бошқарма бошлиғининг ўринбосари Али-Овсат Керимович **Караевга**, «Краснодаргеофтеразведка» трестининг бош инженери Александр Михайлович **Анисимовга**, СССР Госплани ҳузуридаги Ёқилғи саноати давлат комитетининг бош мутахассиси Алексей Иванович **Арутюновга**, «Краснодарнефтепроект» институтида лойиҳанинг собиқ бош инженери Павел Иванович **Барабановга**, Украина ССР Фанлар академияси Е. О. Патон номидаги Электр пайвандлаш институтининг сектор бошлиғи Василий Яковлевич **Дубовицкийга**, техника фанлари кандидати, Нефть-газ Бутуниттифоқ илмий тадқиқот институтининг Краснодар филиалида лаборатория мудири Николай Александрович **Сидоровга** — газ ва газ конденсати манбаларини пармалаш ва ишлатиш проблемасини комплекс ҳал қилганликлари учун.

7. Украина ССР Фанлар академияси Е. О. Патон номидаги Электр пайвандлаш институтида лаборатория мудири, техника фанлари доктори Борис Израилович **Медоварга**, шу институтнинг илмий ходимлари: техника фанлари кандидати Юрий Вадимович **Латашга**, Болеслав Иванович **Максимовичга**, техника фанлари доктори, Запорожье машинасозлик институтининг профессори Юрий Августович **Шультега**, «Электросталь» заводининг бош инженери Василий Семенович **Культингинга**, Златоуст металлургия заводининг директори Павел Павлович **Менушенковга**, «Днепроспецсталь» заводининг директори Александр Федорович **Трегубенкога** — махсус пўлат ва қотишмаларнинг — сувда совутиладиган металл навга (кристаллизаторга) сарфланадиган электродлар электрошлак қайта эритмасининг сифатини оширувчи ғоят самарали ва тамомила янги усулини ишлаб чиққанликлари ҳамда саноатга жорий қилганликлари учун.

8. Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Т. Д. Лисенко номидаги Бутуниттифоқ Селекция-генетика институтининг **бўлим мудири Прокофий Фомич Гаркавийга**, биология фанлари кандидати, Шарқий Қозоғистон қишлоқ хўжалик илмий тадқиқот институтининг лаборатория мудири Валентина Николаевна **Мамонтовага**, биология фанлари кандидати, В. Ф. Старченко номидаги Мироновский селекция-тажриба станцияси директорининг ўринбосари Василий Николаевич **Ремеслога** —кузги ва лалми бугдойнинг, кузги ва лалми арпанинг серҳосил навларини яратганликлари учун.

9. Қишлоқ хўжалик фанлари доктори Бутуниттифоқ Маккажўхори илмий тадқиқот институтининг бўлим мудири Борис Павлович **Соколовга**, биология фанлари кандидати, Краснодар қишлоқ хўжалик илмий тадқиқот институтининг бўлим мудири Михаил Иванович **Хаджиновга**, Бутуниттифоқ Экинчилик институтининг Кубань тажриба станциясида бўлим мудири Гайфиддин Салоҳиддинович **Галеевга**, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, Т. Д. Лисенко номидаги Бутуниттифоқ Селекция-генетика институтининг директори Александр Самсонович **Мусийкога**, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, В. Я. Юрьев номидаги Украина экинчилик селекция ва генетика илмий тадқиқот институтининг лаборатория мудири Василий Евсеевич **Козубенкога** — маккажўхорининг серҳосил гибридлари ва навларини яратганликлари ҳамда уларнинг уруғларини стериль асосида етиштириш усулини жорий қилганликлари учун.

10. СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент аъзоси, СССР Медицина фанлари академияси Экспериментал медицина институтининг бўлим мудири Анатолий Александрович **Смородинцевга**, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси, СССР Медицина фанлари академияси Полиомиелит ва вирусли энцефалитлар институтининг директори Михаил Петрович **Чумаковга** — полиомиелитга қарши тирик вакцинани илмий жиҳатдан ишлаб чиққанликлари, уни кўплаб ишлаб чиқаришни ва медицина практикасига жорий қилишни ташкил этганликлари учун.

ССР ИТТИФОҚИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ АДАБИЁТ ВА САНЪАТ СОҲАСИДА ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДА

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ СОҲАСИДАГИ ЭНГ КЎЗГА КЎРИНГАН ЮТУҚЛАР УЧУН ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Адабиёт ва санъат соҳасидаги Ленин мукофотлари комитети 1963 йилги Ленин мукофотларини адабиёт ва санъат соҳасидаги энг кўзга кўринган ютуқлар учун қуйидагиларга беришга қарор қилди:

1. Чингиз **Айтматовга** — «Тоғ ва дашт повестлари» («Жамила», «Қизил дуррачали сарвқоматим», «Бўта кўз», «Биринчи ўқитувчи») учун.

2. Расул Гамзатович **Гамзатовга** — «Осмондаги юлдузлар» номли шеърлар китоби учун.

3. Гедиминас Альбино **Иокубонисга** — Пирчюпис қишлоғида ўтказилган 6. «Г» синф пионерларининг отряд сборида синф бошлиғи Ҳолида Ҳурбоева ва ўқувчилардан Н. Азизова, Д. Раҳмонова, М. Муҳамадбобоева, Ф. Багдалмирзаева, А. Расулов, Ғ. Обидовлар В. В. Маяковскийнинг «В. И. Ленин» поэмасини ёддан ўқидилар. Мактабда «Ленин — улуғ ва содда одам», «Ульяновлар оиласидаги тарбия», «Ленининг болалик ва ўсмирлик йиллари» деган темаларда суҳбатлар ўтказилди. Айниқса Ильич асарлари фотографияси, доҳий билан учрашган эски большевиклар хотираларини тасвирловчи суратлар. Ленин асарларини туркушда амалга оширилаётганини кўрсатувчи диаграммаларни ўз ичига олган стенд мактабга кирган ҳар бир кишининг диққатини ўзига тортади. Ўқувчилар Ленин кунига совға қилиб мактаб олдига 500 тупга яқин гул кўчатлари ўтқазадилар.

А. МАЪЗУМОВ.

Адабиёт ва санъат соҳасидаги Ленин мукофотлари комитетидан

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Адабиёт ва санъат соҳасида Ленин мукофотлари комитети 1963 йилги Ленин мукофотларини олиш учун тақдим этилган номзодлар тўғрисида бу йил меҳнаткашлардан жуда кўп хатлар, жамоатчилик муҳокамаси тўғрисидаги материаллар ва фикрларни олди. Бундан Комитетга совет жамоатчилигининг фикри билан кенг танишиш имконини берди.

Комитет шу материалларни юборган ҳамма ташкилотларга ва айрим меҳнаткашларга миннатдорчилигини изҳор қилади.

ЛЕНИН НОМЛИ МАКТАБДА

Тошкентдаги Ленин номли 28-ўн бир йиллик умумий политехника таълими мактабининг ўқувчилари буюк устоз туғилган кунининг 93 йиллигини кутиб олиш учун зўр тайёргарлик кўрмоқдалар. Тўгаракларда бу кунга бағишлаб кечалар уюштирилмоқда, деворий газеталарнинг махсус сонлари чиқарилмоқда. Мактаб ҳовлисини ободонлаштиришга, озода бўлишига катта эътибор берилмоқда. Бу ерда янги қурилган ўқув корпусининг ишга туширилиши натижасида машғулотлар бир сменага кўчирилган. Спорт зали, бичувтикув, дурадгорлик, слесарлик устахоналари, яхши жиҳозланган физика, химия ва бошқа ўқув кабинетлари, янги ўқишхона ишлаб турибди. Қувончлиси шундаки, мактаб коллективи Ленин кунларини биринчи марта янги корпуснинг кенг, ёруғ залида ўтказади.

Яқинда Ленин кунига бағишлаб фашизм қурбонларига ёдгорлик ўқувчилар Адабиёт ва санъат соҳасидаги Ленин мукофотлари комитетининг 1963 йилги Ленин мукофотларини адабиёт ва санъат соҳасидаги энг кўзга кўринган ютуқлар учун қуйидагиларга беришга қарор қилди:

1. Чингиз **Айтматовга** — «Тоғ ва дашт повестлари» («Жамила», «Қизил дуррачали сарвқоматим», «Бўта кўз», «Биринчи ўқитувчи») учун.

2. Расул Гамзатович **Гамзатовга** — «Осмондаги юлдузлар» номли шеърлар китоби учун.

3. Гедиминас Альбино **Иокубонисга** — Пирчюпис қишлоғида

БУЛАР худди Лениндек бўлишни хоҳлайдилар. Пойтахтдаги 22-болалар уйининг тарбияланувчиси — 7-синф ўқувчиси Надя Кудишева ўз ўртоқларига Ленин ҳақидаги ҳикояларни ўқиб бермоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ЎРТА ОСИЁ ХАЛҚЛАРИНИНГ БУЮК ДЎСТИ

Владимир Ильич Ленининнинг Ўрта Осиё халқларига чексиз ғамхўрлиги ва бу ўлкалар меҳнаткашларининг доҳийга нисбатан юксак садоқати Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаги ҳужжатларда, Туркистон коммунистларининг, ишчи ва камбағал деҳқонларнинг В. И. Ленин билан ёзишмаларида яққол гавдаланди. Республикамиздаги архивларда шундай ҳужжатлар сақланмоқдаки, улар доҳийнинг Туркистон халқларига қанчалик зўр эътибор билан қараганлигини, улар тўғрисида доим ғамхўрлик қилганлигини кўрсатади.

Владимир Ильич Ленин ўлканинг партия, совет, хўжалик раҳбар ходимларидан бу ердаги аҳвол тўғрисида доимо маълумот бериб туришни талаб қиларди. Унинг топшириғига биноан РКП(б) Марказий Комитети ва РСФСР халқ комиссариати 1918 — 1919 йилларда Туркистонга катта иқтисодий ёрдам берди. Партиямизнинг синалган фарзандлари давлат, комсомол, касаба союз, хўжалик ишларида Туркистон меҳнаткашларига ёрдам бериш учун юборилди.

1919 йилнинг 12—19 сентябрида РКП(б)нинг Туркистондаги коммунистик ташкилотларининг иккинчи ўлка конференцияси бўлиб ўтди. Конференция қатнашчилари III Интернационал ижроия комитетига, РКП(б) Марказий Комитетига, В. И. Ленинга, Марказий мусулмонлар бюросига кўтаринки руҳ билан қуйидаги телеграммани юборди: «Революцион шарқ халқаро империализмга қарши курашда тарқоқ ҳаракатдан фаол курашга ўтди. Буни бизга Хитойдаги революцион ҳаракат мисоли, хитойлик коммунарларнинг Узоқ Шарқдаги қуролли чиқиши ва Ҳиндистон, Афғонистон, Эрон ҳамда бошқа шарқ мамлакатлари мазлум халқларининг жаҳон империализмига қарши курашиш учун янада бирлаша боришни исботламоқда.

Туркистон мусулмон меҳнаткашлари коммунизм қизил байроғи теварагига янада мустаҳкам жипслашиб, Коммунистик партия ва Қизил Армияга қўшилмоқда. **Совет Туркистони бутун шарқ учун революция мактаби бўлиб қолмоқда...**

Совет Туркистонининг ҳозирги аҳволи анча мустаҳкам. Туркистоннинг Марказий Россия билан алоқаси тикланганлиги муносабати билан конференция Совет Россиясининг марказий районларидан Туркистонга етарли миқдорда актив раҳбарлар ажратилади, деб умид қилади».

Айни шу вақтда ўз ишини бошлаган Туркистон коммунистларининг IV съезди ҳам В. И. Ленин бошлиқ РКП(б) Марказий Комитетига телеграмма юбориб, ўлкага синалган ва чиниққан кадрлар юборишни илтимос қилган эди. Владимир Ильич Ленин «Совет ишчи-деҳқон республикасининг кучсиз, шу дамгача эзилган мазлум халқларга муносабати бутун Осиё учун ва жаҳондаги ҳамма мустамлакалар учун, миллион-миллион кишилар учун амалий аҳамиятга эга бўлади» деб Ўрта Осиё халқларига оталарча ғамхўрлик қилди, 1919 йилнинг 8 октябрь куни Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети ва РСФСР Халқ Комиссарлар Советининг Туркистон ишлари бўйича комиссиясини тузиш тўғрисидаги қарорга қўл қўйди. Комиссия составида Ш. З. Элиава, Я. Э. Рудзутак, Ф. И. Голощекин, В. В. Куйбишев, М. В. Фрунзе сингари партиянинг йирик арбоблари Тошкентга келган эди. Турккомиссия тузилгач, Совет Россиясининг Совет Туркистонига бераётган ёрдами янада ортди.

1919 йилнинг ноябрида Туркистонга 5 миллион 400 минг аршин мануфактура жўнатилди, 1920 йилнинг февралида яна 10 миллион аршин мануфактура олинди. Шу йили Турккомиссия ихтиёрига Ўрта Осиё халқлари учун РСФСРдан 614 вагон юк, жумладан 16 миллион аршин мануфактура, 64 вагон қанд, 53 вагон гугурт, 78 вагон ёғоч-тахта, 21 вагон темир, 8 вагон пўлат, 8610 пуд металл буюмлари, 703 ўроқ, 15 сеялка, 289 сепаратор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари юборилди. 1920 йили РСФСР ўлкага 50 мингдан ортиқ қишлоқ хўжалик машиналари ва асбоблари юборди. Бу — Ўрта Осиё халқларининг социалистик жамият қурилиши, ички ва ташқи контрреволюцияга қарши кураши учун катта ёрдам бўлди.

Ленин Туркистон вакиллари билан қилган суҳбатда ўлка экономикасининг асоси — пахтачиликни ривожлантиришга зўр аҳамият бериш зарурлигини алоҳида уқдириб, пахтакорларга давлат йўли билан ғамхўрлик қилишни тавсия қилган эди. Бундан ташқари у ўлкада ҳарбий коммунизм йиллари — 1918—1920 йиллари тўпланиб қолган пахтани дарҳол марказий районларга — тўқимачилик корхоналарини ишга солиш учун жўнатиш зарурлигини талаб қилди. Бунга жавобан Туркистон пахтакорлари ўзларининг РСФСР меҳнаткашлари олдидаги интернационал бурчларини бажариб, 1920 йили 1918 йилга нисбатан пахта майдонларини 80 минг десятинадан 110 минг десятинага кенгайтирдилар ҳамда шу йили Россиянинг тўқимачилик фабрикаларига 6 минг 415 вагон пахта ва 1921 йилнинг августигача эса 2 минг 754 вагон пахта жўнатдилар.

Улуғ Ленининнинг Ўрта Осиё меҳнаткашларига нисбатан кўрсатган ғамхўрлигини ифодаловчи ҳужжатлар кўп. Буларнинг ҳаммаси халқнинг ўз доҳийсига, доҳийнинг халққа нисбатан чексиз меҳр-муҳаббатининг гувоҳидир.

А. АКРАМОВ,
аспирант.

АЖОЙИБ УЧРАШУВ

Тошкентдаги 1-темир йўл мактаб-интернати ўқувчилари Владимир Ильич Ленин билан шахсан учрашган кекса большевиклардан Роза Генриховна Шуршевская ва Сора Абаевна Аронова ўртоқларни ўзларининг навбатдаги тантанали кечасига таклиф қилдилар.

Бунда мактаб ўқитувчиси М. З. Иванова Владимир Ильич Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти тўғрисида доклад қилди. Шундан кейин 1919 йилдан бери КПСС аъзоси, шахсий пенсионер Р. Г. Шуршевская ўқувчиларга В. И. Ленин билан учрашгани ва у билан суҳбатлашганлигини ҳаяжон билан гапириб берди.

Кеча охирида мактаб-интернат бадиий ҳаваскор ўқувчилари ижросида концерт берилди.

Т. УНАБОЕВ.

МАВЗОЛЕЙГА ЛОЛАЛАР

Ҳамза номли Тошкент пионерлари уйининг ёш ўлкашунос туристлари Владимир Ильич Ленин мавзолейига ҳамда Ленинские Горкидаги В. И. Ленин уй-музейига қўйиш учун бу сафар ҳар бири 93 тадан тоғ лоласини «ТУ-104» самолётида Москвага жўнатдилар. Бу гуллар Тошкентдан 100-120 километр узоқликдаги Чимён тоғларидан териб келтирилган. Ёш ўлкашунослар бу гулларни эрталаб териб, кундуз соат 1 гача Тошкент аэропортига етказиб келдилар.

Ўзбекистон пионерлари Ильич хотира ва ҳурмати учун 1954 йилдан бошлаб ҳар йили ана шундай гуллар юбориб турадилар. Бу йил ана шу анъананинг бошланганига ўн йил тўлди.

Софья ВИНОГРАДСКАЯ

„ЎЗИМИЗНИНГ БУРЖУЙ“

(ҲИКОЯ)

— Ильич Горький билан бирга бўлса ҳеч зерикмайди. У, Алексей Максимович билан суҳбатлашиб ўтказган дамлари учун сира ачинмайди, — деди Мария Ильинична.

— Ленин ва Горький! — деди ҳаяжонланиб Саша ва чуқур тин олгандек орзу қилиб гапирди:— Эҳ, қанийди энди мен уларнинг ўзаро нималар тўғрисида гаплашишларини ақалли бир марта эшитсам! Эҳтимол, фақат адабиёт ҳақида гаплашсалар керак-а, Мария Ильинична?

— Адабиёт ҳақида ҳам, — деб эътироф этди Ильичнинг синглиси, — Бошқа мавзуларда ҳам...

— Қани энди ҳаммасини ёзиб олсанг! Худди биз Ленининнинг нутқларини ёзиб олгандай. А, Мария Ильинична?! Ҳаммаси-ҳаммасини ёзиб олсанг!

— Қаердаги гапларни ўйлаб топасан! — деб кулди Мария Ильинична. — Аксинча, биз Надя иккаламиз, Ильич билан Алексей Максимович иккаласини бемалолроқ гаплашишсин, деб ҳоли қолдиришга ҳаракат қиламиз. Халақит беришнинг нима кераги бор? Ильич суҳбатлашишни яхши кўради... Горький Ильичга ҳар доим чет элларда кимлар борлиги, уларнинг турмуши, у ерда олимларимиз нима ишлар қилишаётганлиги хусусида ҳикоя қилиб беради. Алексей Максимович келиши биланоқ, ҳали у пальтосини ечишга улгурмай туриб, Ильич унинг истиқболига шошиладн, қўлтиқлаб олиб ўз хонасига бошлайди, курсига ўтқазиб, ҳамда ҳазил-мутойиба қилиб:

— Қани, айтинг-чи, Алексей Максимович, тор-мор қилинган синфлар бизларнинг тўғримизда нималар дейди,—деб сўрайди.

— А. Горький-чи, Горький нима дейди?

— Горький эса кулиб: «Ҳозир батафсил айтиб бераман, Владимир Ильич!» — деб жавоб беради.

* * *

Мана, бир куни Горький келиб, Ленинга шундай деди:

— Мен бугун олдингизга бир илтимос билан келдим, Владимир Ильич. Сизни безовта қилмоқчиман...

— Марҳамат, Алексей Максимович, қандай илтимос экан, — деди Горькийнинг илтимосларини кўп марта эшитиб юрган Ленин бажону дил. — Қани айтинг-чи, нима гап ўзи?

— Гап шуки, Петербург чекаси бир одамни қамаб қўйибди. Қамаганда ҳам яхши одамни қамаб қўйибди. Тўғри... — деди Горький мўйловини бураб. — аввал у бой одам эди, ҳатто жуда бой эди... Аммо, бой бўлса ҳам, лекин ўзи яхши. арзийдиган одам эди. Шу важдан ҳам мен, гапнинг хулласи. шу одам учун келиб, Сизни безовта қилиб ўтирганим... Мен у кишини яхши биламан. Владимир Ильич. ҳақиқатан ҳам арзийдиган одам.

— Бундан чиқди, у ҳақиқий «ўзимизнинг буржуй» экан-да, а?—деди Ленин Горькийга кўз қирини ташлаб ва қизиқсиниб сўради: Хўш, нимага қамашибди? Нима қилган экан сизнинг у буржуйингиз?

— Биттасини яширган экан. Чека бир одамни қидириб юрган бир кезда, бу ўша одамга уйидан жой бериб, уни яширибди. Кейин Чекадагилар уни тутиб олишибди-да, бир йўла ўзини ҳам бирга қамаб қўйишибди...

— Демак, Чека бекорга қамамабди-да буржуйингизни. Тўғри қамабдими?! — деди Ильич ва Горькийга салгина жилмайган, қисиқ синовчан кўзларини тикиб бир қараб қўйди.

— Тўғриликка, эҳтимол, тўғри қамагандир, балки бекорга қамамагандир,—деди Горький.— Лекин шуниси борки, Владимир Ильич, унинг революция учун қилган бирмунча хизматлари ҳам бор.

— Хизматлари бор?— деб қизиқиб сўради Ленин. — Қанақа хизматлари бор?

— У илгари уйида большевикларни яшириб келарди. Шундай пайтлар ҳам бўлардики, мен уникига битта-яримтасини юбориб турардим. У эса ҳеч қачон йўқ демай, доим яширар эди. Бирон марта рад этгани ёки ишкал иш чиқарганини билмайман.

— Яшириб келарди? Илгари ҳам, ҳозир ҳам? Революциядан бурун ҳам, революциядан кейин ҳам яшириб келарди?!—деб Ленин борган сари қизишиб, ҳайрон бўларди. — Демак, илгари революционерларни, энди эса контрреволюционерларни?! Илгари большевикларни бўлса, энди кадетларни? Бундан чиқди, демак унга яшириш одати она сути билан кирган экан-да? Шундай эмасмикин? А? Эҳтимол, бу ерда, азизим, революция олдида унинг қилган хизматлари йўқдир-у, балки шунчаки, буржуйингизнинг қонида ким кўринганни яширавериш одати бордир? Шундай эмасмикин? А? Сиз қандай деб ўйлайсиз?

Ленин Горькийга жилмайган, қисиқ, синовчан кўзлари билан яна тикилиб қаради.

Горький бир оз хижолат тортиб илжайди-да, индамади.

— Майли, текшириб кўрамиз. Дзержинскийдан сўраймиз, — деди Ленин, гўё имтиҳон олгандек кўринган қисқагина жилмайишдан кейин. — Агар фақат шу учунгина қамашган бўлса, эҳтимол, унда буржуйингизни чиқариб юборишар. Ленин бир маслаҳатим бор: агар унинг омади келиб бўшатиб юборишса, айтинг, энди ҳеч кимни яширмасин...

С. ХУДОЙБЕРГАНОВ,
таржимаси.

БОЛТИҚ БЎЙИ РЕСПУБЛИКАЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ

Республикамизнинг пойтахти Тошкентда ва Самарқанд шаҳрида Болтиқ бўйи республикалари киностудиялари ишлаб чиқарган фильмлар фестивали бўлади. Бу дўстлик фестивали 26 апрелгача давом этади.

«Тундаги қадамлар» фильми Литва комсомолларининг Улуғ Ватан уруши йилларида немис фашист босқинчиларга қарши яшириб олиб борган ишлари ва қаҳрамонликларини ҳикоя қилади. «Бегоналар», «Орзулар ва истиқболлар», «Қайғирма, Вергиника!», «Ёш қушиқ» кинофильмлари ҳам томошабинларнинг диққатини ўзига жалб этади.

Томошабинлар Рига киностудиясининг «Сўнмас ҳаёт!», «Балиқчи ўғли» фильмлари, «Оққушсимон булутлар оша» киноповести ҳамда хроникал-ҳужжатли фильмлари билан танишадилар.

Таллин киностудияси ишлаган «Бир уйда» фильмида партия XXII съездидан кейинги Эстония қишлоқларида рўй берган ўзгаришлар ҳикоя қилинади.

Болтиқ бўйи республикалари студиялари ишлаган кинофильмлар пойтахтимизнинг «Ёш гвардия», «Ватан», «Комсомол 30 йиллиги», «Восток», «Дружба», Собир Раҳимов номли, «Москва», «Искра», «Ўзбекистон 25 йиллиги» кинотеатрларида кўрсатилади.

ҲАҚИҚАТ ВА БАХТ-САОДАТ ЙЎЛИДАГИ КУРАШЧИЛАРГА ОЗОДЛИК!

ТОШКЕНТ ЖУРНАЛИСТЛАРИНИНГ ШАҲАР ЙИҒИЛИШИ

19 апрелда Тошкентда матбуот, радио ва телевидение ходимларининг шаҳар йиғилиши бўлди. «Ҳақиқат ва бахт-саодат йўлидаги курашчиларга озодлик!» деган шиор остида ўтган бу йиғилиш ўз прогрессив фаолиятлари учун таъқиб қилинаётган журналистлар билан бирдамлик халқаро ҳафталигига бағишланган эди.

Йиғилишни Журналистлар союзи Тошкент шаҳар бўлими бюросининг раиси «Қизил Ўзбекистон» газетаси редакторининг ўринбосари А. Исмоилов очди. Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениеси раисининг ўринбосари, Ўзбекистон телеграф агентлигининг директори Қ. Узоқов Бирдамлик ҳафталиги тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари кўпгина мамлакатларда ўз фаолиятларини ўз халқларининг манфаатлари учун, тинчлик ва демократия душманларига қарши курашга бағишлаган прогрессив журналистларнинг қувғин ва репрессияларга дучор қилинаётганлиги ҳақида ғазаб ва норозилик билан гапирдилар.

Йиғилишда сўзга чиққан журналистлар Ч. Г. Абаев, А. Нурмуҳамедов, Ҳ. Иброҳимовлар тюрьмаларга ташланган журналистларнинг озод этилишини, уларнинг эркин жамоат фаолияти ҳуқуқи қайтариб берилишини талаб қилдилар.

Йиғилиш қатнашчилари прогрессив жамоатчиликнинг реакция ўзбошимчалигига чек қўйиш ҳақидаги талабларини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар ҳамда ер юзида тинчлик ва бахт-саодат учун курашаётган бутун дунё журналистларига бирдамлик изҳор қилдилар. (ЎзТАГ).

РУМИНИЯДА ЛЕНИН КУНЛАРИ

БУХАРЕСТ, 19 апрель. (ТАСС). В. И. Ленин туғилган куннинг йиллиги арафасида Руминиянинг корхоналари ва муассасаларида жаҳон пролетариати йўлбошчисининг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган суҳбатлар, семинарлар ва адабий кечалар ўтказилмоқда, В. И. Ленин асарларининг виставкалари ташкил қилинмоқда.

Руминиядаги газета ва журналлар революция трибуни ҳақидаги мақолалар, ҳикоялар ва шеърларни босиб чиқармоқдалар.

В. И. ЛЕНИН АСАРЛАРИ ВЕНГЕР ТИЛИДА

БУДАПЕШТ, 19 апрель. (ТАСС). Будапештдаги Кошут номли нашриёт В. И. Ленин Асарлари тўла тўпламининг биринчи томини венгер тилида нашр этишга тайёрламоқда. 55 томдан иборат Асарлар тўпламига революция улуғ йўлбошчиси Асарларининг биринчи, 38 томли тўпламига кирмаган кўп мақолалари, нутқлари ва хатлари киритилади. Асарларнинг биринчи томи традицион ёзги китоб ҳафталиги бошланишига босилиб чиқади. Сўнгра йил сайин 4-5 том нашр этилиб туради.

Венгрия озод қилингандан сўнг мамлакатда нашр этилган В. И. Ленин асарларининг умумий тиражи қарийб 4 миллион нусхани ташкил этади.

МУДҲИШ ҚОТИЛЛИК

Хулиан Гримау ГАРСИА.

Мадрид ҳарбий трибунали Испания Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Хулиан Гримауни ўлим жазосига ҳукм қилди, деб хабар берди Мадриддан Рейтер агентлигининг мухбири.

Франкочи маъмурлар бу мудҳиш ҳукмни ҳали расмий равишда эълон қилгани йўқ.

Мард испан ватанпарвари устидан чиқарилган ҳукмга қарши бутун дунёда норозилик тўлқини кўтарилди. Суднинг ўч олишига қарши Франциянинг бир қанча шаҳарларида намойишлар бўлиб ўтди. «Либерасьон» газетаси бундай деб ёзади: «Фашистларнинг фикрига қараганда, Гримаунинг ҳақиқий жинояти шундан иборатки, у испан халқига озодлик ва бахт-саодат тиламоқда». «Ҳаракат қилиш учун вақт оз қолипти, — деб ёзади газета. — Гримауни қутқариб қолиш зарур. Ҳамма содиқ кишилар бирлашиб, фашистлар қилаётган жиноятнинг олдини олишлари керак».

Уч олишга тайёргарлик кўрилаётганидан дарғазаб бўлиб, Англия прогрессив жамоатчилиги франкочилар Испаниясининг Лондондаги элчихонасига кетма-кет норозилик хатлари ва телеграммалари юбормоқда.

Хулиан Гримауга озодлик берилсин! — деган шиор остида Прага, Монтевидео, Лима, Ханой, Сант-Якода ва бошқа шаҳарларда митинглар ҳамда йиғилишлар бўлиб ўтмоқда. Испан халқининг содиқ фарзандини озодликка чиқаришни талаб қилиб, Испания маъмурлари номига кўпдан-кўп телеграммалар юборилмоқда.

(ТАСС).

Жиноят амалга оширилди

ЛОНДОН, 20 апрель. (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Мадриддан хабар беради: Испания Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Хулиан Гримау бугун эрталаб қатл қилинди, деди унинг адвокати журналистларга. Испан фашист маъмурлари бутун дунёдаги кенг норозилик ҳаракати билан, испан ватанпарварининг қатл этилишига йўл қўймаслик ҳақида жаҳон прогрессив жамоатчилигининг талаби билан ҳисоблашмай, ўлим ҳукмини ижро этдилар.

КУЧЛАР ТЕНГ КЕЛДИ

ФУТБОЛ

Мамлакат чемпиони «Спартак»нинг ўйинига қизиқиш катта бўлди. «Пахтакор»нинг ўтган ўйинлардаги хато ва камчиликлари бартараф қилиндими, чемпион билан олишув қай даражада ўтади? Ишқибозларни ана шу саволлар қизиқтириб турди.

Ўйин бошланиши билан москвалик спортчилар ҳамжиҳатлик кўрсатиб, ҳужумга ўтдилар. Майдон эгаларининг Моторин бошчилигидаги ҳимоячилари актив ўйнаб, ҳужумни яхши қайтариб турдилар. Шундай бўлса ҳам Фалин тепган тўп «Пахтакор» дарвозасига келиб тушди. «Пахтакор» аввалги ўйинлардагидек руҳан тушмади, балки бутун кучини ҳужумга ташлади. Красницкий оширган тўпни қабул қилиб олган Абдураимов уни дарвозага йўналтириб, ҳисобни тенглаштирди.

Ҳусаинов киритган тўп меҳмонларни яна олдинга олиб чиқди. Аммо кўп ўтмай, Моторин тўп билан олдинга ташланди. У штраф майдончасига яқинлашиб, тўпни қулай вазиятда турган Красницкийга оширди. Красницкий ҳимоячиларни алдаб ўтиб, тўпни дарвозага киритди. Ҳисоб 2:2.

Кечаги ўйинда пахтакорчиларнинг танқидлардан тўғри хулоса чиқарганликлари кўриниб турди. Улар аввалги ўйинларда йўл қўйган қатор хатолар бу гал содир бўлмади.

В. МАҲКАМОВ.

МУСТАҲКАМ ҚАРДОШЛИК

Юзеф ОЛЬШЕВСКИЙ,
Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси.

Бундан 18 йил муқаддам, 1945 йил 21 апрелда, СССР билан Польша ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан сўнгги ҳамкорлик тўғрисида Шартнома имзоланган эди. Польша ва Совет Иттифоқи ўртасидаги Шартнома Европада ва бутун жаҳонда мустаҳкам тинчликни ўрнатиш йўлида икки мамлакатнинг биргаликда ҳаракатини белгилади, шунингдек, уларнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётда мустаҳкам ҳамкорлик перспективаларини тузиб берди.

Бугун биз 18 йил мобайнида ана шу Шартноманинг бажарилишига якун ясамоқдамиз. Бу якунлар бизни ғоят қувонтирмоқда ва илҳомлантирмоқда. Маълумки, ҳозирги замон Польшаси темир йўл составлари, кўмир, кемалар, цемент, машиналар ишлаб чиқарувчиларнинг жаҳон статистика таблицасида биринчи ўринлкда турибди. Польша Халқ Республикаси кемалар учун электромоторлар, қудратли турбиналар, электрон аппаратуралар, концентрик кабеллар ишлаб чиқараётган, катта химия яратиш имконига эга бўлган давлатлар қаторига киради.

1945 йил июлида Польша Халқ Республикаси ва Совет Иттифоқи ўртасида имзоланган урушдан сўнгги биринчи иқтисодий битим мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлади. Польша Халқ Республикаси Советлар мамлакатидан темир рудаси, пахта, нефть маҳсулотлар ва бошқа маҳсулотлар олди. Польша эса СССРга цемент, рух, прокат юборди. Иккала мамлакат савдо оборотининг ялпи қиймати, ана шу битимга мувофиқ, 280 миллион олтин сўмга етди, яъни 1938 йилдаги Польша ташқи савдосининг 90 процентига яқинини ташкил этди. Урушдан кейинги биринчи йилларда Польшада дон етишмас эди. Бизга Совет мамлакатидан дон юбориб турилганлиги жуда катта аҳамиятга эга бўлди.

Польша Халқ Республикаси СССРдан енгил шартларда олаётган маблағлари туфайли Краковда В. И. Ленин номли, Ченстоховда Болеслав Берут номли металлургия заводлари, Освенцимда ва Кендзежинда химия комбинатлари, автомобиль ва станоксозлик корхоналари қурилди, аниқ приборлар саноати ташкил этилди. Совет Иттифоқи ёрдамида қурилган 280 йирик корхонадан 80 таси совет асбоб-анжомлари билан тўла-тўкис қуролланган. Бизнинг мамлакатимиз учун фан ва маданият тараққий этган мамлакат — Совет Иттифоқи билан илмий-техника ҳамкорлик қилиш катта аҳамиятга эга бўлди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади.

Буларнинг ҳаммаси Польша экономикасини юксалтиришга, давлатимиз қудратини мустаҳкамлашга самарали таъсир этди ва этмоқда. Польша Халқ Республикаси ҳозирги кунда бошқа мамлакатларга тайёр саноат товарлари чиқариш имкониятига эга бўлганлиги ҳам ана шунинг самарасидир.

Урушдан кейинги 15 йил мобайнида Польша Совет Иттифоқига 1,5 мингдан ортиқ паровоз, 22 минг товар вагони, 3 минг пассажир вагони, 250 денгиз кемаси юборди. Газмол, галантерея, пойафзал, тикув машиналари, қоғоз буюмлари каби кенг истеъмол моллари экспорт қилиш ҳам кўпайди.

Айни пайтда Совет Иттифоқи Польша товарларини сотиб олувчи асосий мамлакатдир. Бу эса Польша Халқ Республикасининг экономикаси ривожланишининг муҳим омили бўлиб хизмат қилмоқда. Кўп сонли совет заказлари бизга ишлаб чиқаришни узоққа мўлжаллаб планлаштириш учун ёрдам бермоқда.

Халқ Польшаси совет ташқи савдосида учинчи ўринда, СССР эса Польша Халқ Республикаси экспортида биринчи ўринда туради.

Ҳозирги шароитда социалистик мамлакатлар тараққиётнинг шундай даражасига эришдиларки, эндиликда иқтисодий алоқаларда юксак босқичга ўтиш объектив зарурат бўлиб қолди. Эндиликда товар айирбошлашни планлаштиришнинг ўзи етарли эмас. Ҳаёт ишлаб чиқаришни координациялаш, социалистик мамлакатлар саноатини ихтисослаштиришни кенгайтиришни борган сари кўпроқ талаб қилмоқда. Гап бу ерда кучларни сочиб юбормаслик, бир-бирига ўхшаш товарларни такрор ишлаб чиқармаслик, аксинча, халқ хўжалигини барча социалистик давлатларнинг манфаатларига мослаб, мақсадга мувофиқ ривожлантириш ҳақида бораётир.

Бугун Польша Халқ Республикаси билан СССР ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликнинг 18 йиллигини нишонлар эканмиз, шу нарсани таъкидлаш керакки, бу ҳамкорликда тўпланилган анчагина тажриба барча социалистик мамлакатлар хўжалигини бирлаштириш учун катта аҳамиятга эга. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши uюштирган ҳозирги кўп томонлама ҳамкорликнинг асосий формалари маълум даражада Польша—Совет кооперацияси, бошқа социалистик давлатлар билан икки томонлама битим тажрибаси асосида тайёрланди.

СССР билан Польша Халқ Республикасининг қардошлик иттифоқи йил сайин мустаҳкамланмоқда ва у мамлакатларнинг коммунизм ва социализм сари тараққиёт йўлларини тезлаштирмоқда. Бу мустаҳкамланиб бораётган ҳамкорликнинг ҳаракатлантирувчи кучи пролетариат интернационализми принципларига содиқ бўлган бизнинг марксча-ленинча партиялардир. Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси, барча жаҳон социалистик мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорлик марксизм-ленинизм байроғи остида метиндек мустаҳкамланмоқда.

Редактор ўринбосари
А. ИСМОИЛОВ

ЭЪЛОНЛАР. ТОМОШАЛАР.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

21 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 12.00 — **Физкультура билан шуғулланинг**, 12.20 — **Советлар ҳокимияти учун** номли бадиий фильм 13.45 — **Логарифмлар ҳақида** («Мактабга ёрдам» циклидан), 14.25 — **Ульяновлар оиласи** номли бадиий фильм (ўзбек тилида), 18.00 —**Билмасвой саргузаштлари** (болалар учун қўғирчоқ спектакли), 18.50 —**Телевизион янгиликлар**, 19.05 —**Уч революция ёдгорликлари** (ҳужжатли фильм), 19.25 — **Концерт** (совет қўшиқларидан), 20.05 — **Новости дня** киножурнали ва **Бахтиёр бўл, Ани** номли кинокомедия.

Ўзбек тилида: 21.30 — **Телевизион янгиликлар**, 21.45 — **Концерт**.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Фрунзе телевидение студияси эшиттиришлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да кундуз **Олтин калит**, кечқурун **Флория Тоска**, 23/IV да **Мазепа**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да кечқурун **Олов**, 23/IV да **Имон**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—21/IV да кундуз **Кимга тўй, кимга аза**, кечқурун **Тошболта ошиқ**, 22/IV да **Ғазал фожиаси**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Янги аттракцион. **Анатолий Сокол** ўз ёрдамчиси — **электрон-механик киши «Робот» билан**. Бугун 3 марта томоша кўрсатилади: кундуз соат 12.3 ва кеч 7 яримда.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Ленин 1918 йилда — «ВАТАН» (эрталаб соат 9 яримда).

Ленин йўлланмаси билан — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

Ульяновлар оиласи — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 2 да).

Ленин ҳақида ҳикоялар — «ИСКРА» (эрталаб соат 10 да).

Симлардаги севги —«ВАТАН», «НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Шамол эсганг, бўрон унар — «МИР (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 12,3, кеч 6 ва 9 да).

Тошқин — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 4 ва кеч 6 да). «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Гуноҳкор фаришта — «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, кеч 8 ва 10 да).

Саҳнада (эрталаб соат 10, кундуз 12, кеч 8 ва 10 да), **Капитан Лой туши** (кундуз 2,4 ва кеч 6 да) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

ЁЗГИ БИНОДА:

Шамол эсганг, бўрон унар — КАФАНОВ номли (кеч соат 8 яримда).

Тошқин — «ХЕВА» (кеч соат 8 ярим ва 10-20 минутда).

Сен егим эмассан — «ПОБЕДА» (кеч соат 8 ярим ва 10 да).

Симлардаги севги — «ФЕСТИВАЛЬ», «ПАХТАКОР» (кеч соат 8 яримда).

Капитан Лой туши — ТЕЛЬМАН номли (кеч соат 8 яримда).

Хуана Гальо — «ШАРҚ» (кеч соат 8 ярим ва 10 да).

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258. Редакция телефонлари: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт— 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34461. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 08099. Индекс 64543. Нашр. № 95.